

I

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 27ης Νοεμβρίου 2003

για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 61 στοιχείο γ) και το άρθρο 67 παράγραφος 1,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾,τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽²⁾,τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει θέσει ως στόχο τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Προς το σκοπό αυτό, η Κοινότητα πρέπει να θεσπίσει, μεταξύ άλλων, μέτρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις, τα οποία είναι αναγκαία για την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
- (2) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε όρισε την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων ως ακρογωνιαίο λίθο για τη δημιουργία ενιαίου δικαστικού χώρου και απέδωσε χαρακτήρα προτεραιότητας στο δικαίωμα επικοινωνίας.
- (3) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 2000 ⁽⁴⁾ προβλέπει κανόνες για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας των κοινών τέκνων που εκδίδονται επ' ευκαιρία γαμικών διαδικασιών. Εκτενή τμήματα του ανωτέρω κανονισμού προέρχονται από τη σύμβαση της 28ης Μαΐου 1998, η οποία έχει το ίδιο αντικείμενο ⁽⁵⁾.

(4) Στις 3 Ιουλίου 2000 η Γαλλία υπέβαλε πρωτοβουλία για την έκδοση κανονισμού του Συμβουλίου για την αμοιβαία εκτέλεση των αποφάσεων που αφορούν το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με τα τέκνα ⁽⁶⁾.

(5) Για να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση όλων των παιδιών, ο παρών κανονισμός καλύπτει όλες τις αποφάσεις σε θέματα γονικής μέριμνας, περιλαμβανομένων των μέτρων προστασίας του παιδιού, ανεξάρτητα από οιαδήποτε σχέση με μια γαμική διαδικασία.

(6) Δεδομένου ότι η εφαρμογή των κανόνων για θέματα γονικής μέριμνας ανακύπτει συχνά στο πλαίσιο γαμικών διαφορών, φαίνεται πλέον ενδεδειγμένο να υπάρξει ένα μόνο νομοθετικό κείμενο για θέματα διαζυγίου και γονικής μέριμνας.

(7) Το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού καλύπτει τις αστικές υποθέσεις, ανεξαρτήτως του είδους του δικαστηρίου.

(8) Όσον αφορά τις αποφάσεις διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο στη λύση του συζυγικού δεσμού και δεν θα πρέπει να επηρεάζει θέματα όπως οι λόγοι του διαζυγίου, οι περιουσιακές συνέπειες του γάμου ή άλλα συναφή ζητήματα.

(9) Όσον αφορά τα περιουσιακά στοιχεία του παιδιού, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο στα μέτρα προστασίας του παιδιού δηλαδή i) στο διορισμό και στα καθήκοντα προσώπου ή οργάνωσης που αναλαμβάνει τη διαχείριση της περιουσίας, την αντιπροσώπευση και τη φροντίδα του παιδιού, και ii) στα μέτρα όσον αφορά τη διοίκηση και συντήρηση ή τη διάθεση της περιουσίας του παιδιού. Στο πλαίσιο αυτό και δικήν παραδείγματος, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ισχύει σε περιπτώσεις διαφορών μεταξύ των γονέων όσον αφορά τη διοίκηση της περιουσίας του παιδιού. Τα σχετικά με την περιουσία μέτρα τα οποία δεν αφορούν την προστασία του παιδιού θα πρέπει να εξακολουθήσουν να διέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή

⁽¹⁾ ΕΕ C 203 Ε της 27.8.2002, σ. 155.

⁽²⁾ Γνώμη που διατυπώθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 2002 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽³⁾ ΕΕ C 61 της 14.3.2003, σ. 76.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 160 της 30.6.2000, σ. 19.

⁽⁵⁾ Κατά την έκδοση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, το Συμβούλιο έλαβε γνώση της επεξηγηματικής εκθέσεως σχετικά με τη σύμβαση, την οποία εκπόνησε η καθηγήτρια κα Alegria Borrás (ΕΕ C 221 της 16.7.1998, σ. 27).

⁽⁶⁾ ΕΕ C 234 της 15.8.2000, σ. 7.

δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις ⁽¹⁾).

αστικές ή εμπορικές υποθέσεις ⁽²⁾, εφαρμόζεται για την επίδοση και κοινοποίηση εγγράφων σε δικαστικές διαδικασίες που εισάγονται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

- (10) Ο παρών κανονισμός δεν προόριστα να εφαρμόζεται σε θέματα όπως αυτά που σχετίζονται με την κοινωνική ασφάλεια, μέτρα δημοσίου δικαίου γενικού χαρακτήρα σε θέματα εκπαίδευσης και υγείας ούτε στις αποφάσεις για το δικαίωμα ασύλου και μετανάστευσης. Εξάλλου, δεν εφαρμόζεται ούτε στην αναγνώριση της πατρότητας, η οποία διακρίνεται από την ανάθεση της γονικής μέριμνας, ούτε στα λοιπά ζητήματα τα οποία συνδέονται με την προσωπική κατάσταση. Δεν εφαρμόζεται επίσης στα μέτρα που λαμβάνονται συνεπεία ποινικών αδικημάτων που έχουν διαπράξει παιδιά.
- (11) Οι υποχρεώσεις διατροφής αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, δεδομένου ότι ρυθμίζονται ήδη από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001. Τα αρμόδια, δυνάμει του παρόντος κανονισμού, δικαστήρια είναι γενικώς αρμόδια να επιλαμβάνονται θεμάτων υποχρεώσεων διατροφής κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001.
- (12) Οι κανόνες αρμοδιότητας που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού περί γονικής μέριμνας επιλέγονται υπό το πρίσμα του συμφέροντος του παιδιού, ειδικότερα δε του κριτηρίου της εγγύτητας. Αυτό σημαίνει ότι κατά πρώτο λόγο θα πρέπει να είναι αρμόδια τα δικαστήρια του κράτους μέλους της συνήθους διαμονής του παιδιού, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις μεταβολής της διαμονής του παιδιού ή ύστερα από συμφωνία μεταξύ των δικαιούχων της γονικής μέριμνας.
- (13) Ο παρών κανονισμός επιτρέπει στο αρμόδιο δικαστήριο, κατ' εξαίρεση και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, και πάντοτε με γνώμονα το συμφέρον του παιδιού, να παραπέμψει την υπόθεση σε δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, εφόσον αυτό είναι σε θέση να κρίνει καλύτερα την υπόθεση. Εντούτοις, σε αυτή την περίπτωση, το δεύτερο επιλαμβανόμενο δικαστήριο δεν θα πρέπει να μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση σε τρίτο δικαστήριο.
- (14) Τα αποτελέσματα του παρόντος κανονισμού δεν θα πρέπει να θίγουν την εφαρμογή του δημόσιου διεθνούς δικαίου όσον αφορά τις διπλωματικές ασυλίες. Εάν το αρμόδιο δικαστήριο βάσει του παρόντος κανονισμού δεν δύναται να ασκήσει τη δικαιοδοσία του λόγω ύπαρξης διπλωματικής ασυλίας ενός προσώπου δυνάμει του διεθνούς δικαίου, η αρμοδιότητα θα πρέπει να καθορίζεται στο κράτος μέλος στο οποίο το εν λόγω πρόσωπο δεν απολαμβάνει ασυλίας, σύμφωνα με το δικαιο αυτού του κράτους.
- (15) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1348/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, για την επίδοση και κοινοποίηση στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδικών πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις ⁽²⁾, εφαρμόζεται για την επίδοση και κοινοποίηση εγγράφων σε δικαστικές διαδικασίες που εισάγονται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.
- (16) Ο παρών κανονισμός δεν εμποδίζει τα δικαστήρια κράτους μέλους να λαμβάνουν προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα, σε επείγουσες περιπτώσεις, σχετικά με πρόσωπα ή περιουσιακά στοιχεία, τα οποία ευρίσκονται σε αυτό το κράτος.
- (17) Σε περίπτωση παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησης παιδιού, η επιστροφή του θα πρέπει να επιτυγχάνεται αμελλητί, και για το λόγο αυτό θα πρέπει να εξακολουθήσει να ισχύει η σύμβαση της Χάγης της 25ης Οκτωβρίου 1980 όπως συμπληρώνεται με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, και ειδικότερα του άρθρου 11. Τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί έχει μετακινηθεί ή κατακρατείται παράνομα, θα πρέπει να μπορούν να αντιτάσσονται στην επιστροφή του σε συγκεκριμένες και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις. Εντούτοις, μία τέτοια απόφαση θα πρέπει να μπορεί να αντικαθίσταται από μεταγενέστερη απόφαση δικαστηρίου του κράτους μέλους της συνήθους διαμονής του παιδιού πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτησή του. Εάν η απόφαση αυτή συνεπάγεται την επιστροφή του παιδιού, η επιστροφή θα πρέπει να πραγματοποιείται χωρίς να απαιτείται προσφυγή σε καμία διαδικασία για την αναγνώριση και εκτέλεση της εν λόγω αποφάσεως στο κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται το απαχθέν παιδί.
- (18) Σε περίπτωση αποφάσεως μη επιστροφής δυνάμει του άρθρου 13 της σύμβασης της Χάγης του 1980, το δικαστήριο θα πρέπει να ενημερώνει σχετικά το αρμόδιο δικαστήριο ή την κεντρική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτησή του. Το εν λόγω δικαστήριο, εάν δεν έχει επιληφθεί ακόμη, ή η κεντρική αρχή, θα πρέπει να απευθύνει κοινοποίηση στα μέρη. Η υποχρέωση αυτή δεν θα πρέπει να κωλύει την κεντρική αρχή να απευθύνει επίσης κοινοποίηση στις οικείες αρμόδιες αρχές κατά τα οριζόμενα στο εθνικό δίκαιο.
- (19) Η ακρόαση του παιδιού διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, χωρίς το παρόν νομοθετικό κείμενο να έχει ως αντικείμενο την τροποποίηση των σχετικών εθνικών διαδικασιών.
- (20) Η ακρόαση παιδιού σε άλλο κράτος μέλος μπορεί να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατυπώσεις που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις ⁽³⁾.
- (21) Η αναγνώριση και η εκτέλεση αποφάσεων που εκδίδονται σε κράτος μέλος θα πρέπει να βασίζεται στην αρχή της αμοι-

⁽¹⁾ ΕΕ L 12 της 16.1.2001, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελεωταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1496/2002 της Επιτροπής (ΕΕ L 225 της 22.8.2002, σ. 13).

⁽²⁾ ΕΕ L 160 της 30.6.2000, σ. 37.

⁽³⁾ ΕΕ L 174 της 27.6.2001, σ. 1.

- βαίας εμπιστοσύνης και οι λόγοι της μη αναγνώρισης θα πρέπει να περιορίζονται στον ελάχιστο αναγκαίο βαθμό.
- (22) Τα δημόσια έγγραφα και οι συμφωνίες μεταξύ των μερών που είναι εκτελεστές σε κράτος μέλος θα πρέπει να εξομοιούνται προς «αποφάσεις» για τους σκοπούς της εφαρμογής των κανόνων αναγνώρισης και εκτέλεσης.
- (23) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε έκρινε στα συμπεράσματά του (σημείο 34) ότι οι αποφάσεις που εκδίδονται επί διαφορών απτομένων του οικογενειακού δικαίου οφείλουν «να αναγνωρίζονται αυτομάτως σε όλη την Ένωση δίχως να υφίστανται ενδιάμεσες διαδικασίες ή λόγοι άρνησης εκτέλεσης». Εξ ου και οι αποφάσεις που αφορούν το δικαίωμα επικοινωνίας και την επιστροφή του παιδιού, οι οποίες πιστοποιούνται στο κράτος μέλος προέλευσης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να αναγνωρίζονται και να μπορούν να εκτελεστούν σε όλα τα άλλα κράτη μέλη, χωρίς να απαιτείται καμία άλλη διαδικασία. Οι λεπτομέρειες όσον αφορά την εκτέλεση των αποφάσεων αυτών εξακολουθούν να διέπονται από την εθνική νομοθεσία.
- (24) Δεν μπορεί να γίνει προσφυγή κατά πιστοποιητικού το οποίο εκδίδεται με σκοπό να διευκολύνεται η εκτέλεση της απόφασης. Δεν θα πρέπει να μπορεί επίσης να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής διορθώσεως παρά μόνο σε περίπτωση πραγματικού λάθους, δηλαδή εφόσον το πιστοποιητικό δεν αποδίδει ορθώς το περιεχόμενο της απόφασης.
- (25) Οι κεντρικές αρχές θα πρέπει να συνεργάζονται τόσο σε γενικά θέματα όσο και σε ειδικές περιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης του φιλικού διακανονισμού των οικογενειακών διαφορών επί θεμάτων γονικής μέριμνας. Προς το σκοπό αυτό, οι κεντρικές αρχές συμμετέχουν στο ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο για αστικές και εμπορικές υποθέσεις που δημιουργήθηκε με την απόφαση 2001/470/EK του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, σχετικά με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις ⁽¹⁾.
- (26) Η Επιτροπή θα πρέπει να δημοσιοποιεί και ενημερώνει τους καταλόγους των δικαστηρίων και των ένδικων μέσων που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη.
- (27) Τα απαιτούμενα μέτρα για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού θεσπίζονται σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/EK του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή ⁽²⁾.
- (28) Ο παρών κανονισμός αντικαθιστά τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 ο οποίος, συνεπώς, καταργείται.
- (29) Για την ορθή λειτουργία του παρόντος κανονισμού η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει την εφαρμογή του και να προτείνει, ενδεχομένως, τις αναγκαίες τροποποιήσεις.
- (30) Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία, σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ανακοίνωσαν ότι επιθυμούν να συμμετέχουν στην έγκριση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.
- (31) Η Δανία, σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και κατά συνέπεια δεν δεσμεύεται από τον κανονισμό και δεν υπόκειται στην εφαρμογή του.
- (32) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού είναι αδύνατο να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύνανται συνεπώς να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη αυτών των στόχων.
- (33) Ο παρών κανονισμός αναγνωρίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγνωρίζονται από το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδιαίτερα, επιδιώκει να εξασφαλίσει την πλήρη τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του παιδιού όπως αναγνωρίζεται στο άρθρο 24 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου, σε αστικές υποθέσεις που αφορούν:

- α) το διαζύγιο, το δικαστικό χωρισμό ή την ακύρωση του γάμου των συζύγων·
- β) την ανάθεση, την άσκηση, την ανάθεση σε τρίτο, την ολική ή μερική αφαίρεση της γονικής μέριμνας.

⁽¹⁾ ΕΕ L 174 της 27.6.2001, σ. 25.

⁽²⁾ ΕΕ L 184 της 17.7.1999, σ. 23.

2. Οι υποθέσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 στοιχείο β), αφορούν ιδίως:
- α) το δικαίωμα επιμέλειας και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας·
  - β) την επιτροπεία, την κηδεμονία και ανάλογους θεσμούς·
  - γ) τον διορισμό και τα καθήκοντα προσώπων ή οργανώσεων στα οποία ανατίθεται η επιμέλεια του προσώπου ή η διοίκηση της περιουσίας του παιδιού, η εκπροσώπηση ή η φροντίδα του·
  - δ) την τοποθέτηση του παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα·
  - ε) τα μέτρα προστασίας του παιδιού που συνδέονται με τη διοίκηση, τη συντήρηση ή τη διάθεση της περιουσίας του.
3. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται:
- α) στην αναγνώριση και προσβολή της πατρότητας·
  - β) στην απόφαση για την υιοθεσία και τα προπαρασκευαστικά μέτρα υιοθεσίας καθώς και την ακύρωση και την ανάκληση της υιοθεσίας·
  - γ) στο επώνυμο και το όνομα του παιδιού·
  - δ) στη χειραφέσια·
  - ε) στις υποχρεώσεις διατροφής·
  - στ) στο εμπίστευμα και κληρονομίες·
  - ζ) στα μέτρα που λαμβάνονται ως αποτέλεσμα ποινικών αδικημάτων που διαπράχθηκαν από παιδιά.
4. Ο όρος «απόφαση» περιλαμβάνει κάθε απόφαση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου, καθώς και κάθε απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα, που εκδίδεται από δικαστήριο κράτους μέλους, ασχέτως ονομασίας της, όπως «διάταξη», «διάταξη» ή «απόφαση».
5. Ο όρος «κράτος μέλος προέλευσης» ορίζει το κράτος μέλος στο οποίο έχει εκδοθεί η προς εκτέλεση απόφαση.
6. Ο όρος «κράτος μέλος εκτέλεσης» ορίζει το κράτος μέλος στο οποίο επιδιώκεται η εκτέλεση της απόφασης.
7. Ο όρος «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που παρέχονται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με δικαστική απόφαση, απευθείας από το νόμο ή με ισχύουσα συμφωνία όσον αφορά το πρόσωπο ή την περιουσία του παιδιού. Ειδικότερα ο όρος περιλαμβάνει το δικαίωμα επιμέλειας και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας.
8. Ο όρος «δικαιούχος γονικής μέριμνας» προσδιορίζει κάθε πρόσωπο που έχει τη γονική μέριμνα παιδιού.
9. Ο όρος «δικαίωμα επιμέλειας» περιλαμβάνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αφορούν τη φροντίδα για το πρόσωπο του παιδιού, και ειδικότερα το δικαίωμα απόφασης καθορισμού του τόπου διαμονής του.
10. Ο όρος «δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας» περιλαμβάνει ιδίως το δικαίωμα μετακίνησης του παιδιού για ορισμένο χρονικό διάστημα σε τόπο άλλο από τον τόπο της συνήθους διαμονής του.
11. Ο όρος «παράνομη μετακίνηση ή κατακράτηση παιδιού» σημαίνει τη μετακίνηση ή κατακράτηση παιδιού:
- α) εφόσον γίνονται κατά παραβίαση δικαιώματος επιμέλειας το οποίο προκύπτει από δικαστική απόφαση ή από το νόμο ή από συμφωνία που ισχύει σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του
  - β) με την επιφύλαξη ότι το δικαίωμα αυτό ασκείται πραγματικά, αποκλειστικά ή από κοινού με άλλους, κατά το χρόνο της μετακίνησης ή κατακράτησης ή θα είχε ασκηθεί κατ' αυτόν τον τρόπο εάν δεν είχαν επισυμβεί τα γεγονότα αυτά. Η επιμέλεια θεωρείται ότι ασκείται από κοινού όταν ο ένας από τους δικαιούχους της γονικής μέριμνας δεν μπορεί, σύμφωνα με απόφαση ή απευθείας από το νόμο, να αποφασίζει για τον τόπο διαμονής του παιδιού χωρίς τη συγκατάθεση άλλου δικαιούχου της γονικής μέριμνας.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. Ο όρος «δικαστήριο» καλύπτει όλες τις αρχές των κρατών μελών που έχουν διεθνή δικαιοδοσία για τα ζητήματα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με το άρθρο 1.
2. Ο όρος «δικαστής» καλύπτει τον δικαστή ή άλλο πρόσωπο με ισοδύναμες αρμοδιότητες σε θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.
3. Ο όρος «κράτος μέλος» περιλαμβάνει όλα τα κράτη μέλη εξαιρουμένης της Δανίας.

και

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Άρθρο 5

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Μετατροπή του δικαστικού χωρισμού σε διαζύγιο

ΤΜΗΜΑ 1

Με την επιφύλαξη του άρθρου 3, το δικαστήριο του κράτους μέλους το οποίο εξέδωσε απόφαση δικαστικού χωρισμού είναι επίσης αρμόδιο για να μετατρέψει την απόφαση αυτή σε διαζύγιο, εφόσον το προβλέπει το δίκαιο αυτού του κράτους μέλους.

Διαζύγιο, δικαστικός χωρισμός και ακύρωση γάμου

Άρθρο 6

Άρθρο 3

Αποκλειστική δικαιοδοσία βάσει των άρθρων 3, 4 και 5

Γενική δικαιοδοσία

Σύζυγος που:

1. Δικαιοδοσία για θέματα διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού και ακύρωσης γάμου έχουν τα δικαστήρια του κράτους μέλους:

α) στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται:

α) έχει τη συνήθη διαμονή του στο έδαφος κράτους μέλους ή

— η συνήθης διαμονή των συζύγων, ή

β) είναι υπήκοος κράτους μέλους, ή, στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, έχει «domicile» στο έδαφος ενός εκ των δύο αυτών κρατών μελών,

— η τελευταία συνήθης διαμονή των συζύγων εφόσον ένας εκ των συζύγων έχει ακόμα αυτή τη διαμονή, ή

μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος μόνο δυνάμει των άρθρων 3, 4 και 5.

— η συνήθης διαμονή του εναγομένου, ή

Άρθρο 7

— σε περίπτωση κοινής αιτήσεως, η συνήθης διαμονή του ενός ή του άλλου των συζύγων, ή

Επικουρικές δικαιοδοτικές βάσεις

— η συνήθης διαμονή του ενάγοντος εάν είχε αυτή τη διαμονή επί τουλάχιστον ένα χρόνο αμέσως πριν από την έγερση της αγωγής, ή

1. Εφόσον κανένα δικαστήριο κράτους μέλους δεν έχει δικαιοδοσία βάσει των άρθρων 3, 4 και 5, η δικαιοδοσία ρυθμίζεται, σε κάθε κράτος μέλος, από το δίκαιο αυτού του κράτους.

— η συνήθης διαμονή του ενάγοντος εάν είχε αυτή τη διαμονή επί τουλάχιστον έξι μήνες αμέσως πριν από την έγερση της αγωγής και εάν είναι είτε υπήκοος του εν λόγω κράτους μέλους ή, στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, έχει εκεί «domicile»

2. Κάθε υπήκοος κράτους μέλους που έχει συνήθη διαμονή στο έδαφος άλλου κράτους μέλους μπορεί να επικαλείται, όπως οι ημεδαποί, τους κανόνες δικαιοδοσίας που εφαρμόζονται στο εν λόγω κράτος κατά εναγομένου που δεν έχει συνήθη διαμονή σε ένα κράτος μέλος και ή δεν είναι υπήκοος κράτους μέλους ή, στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, δεν έχει «domicile» στο έδαφος ενός εκ των δύο αυτών κρατών μελών.

β) της ιθαγένειας των δύο συζύγων ή, στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, του «domicile» των δύο συζύγων.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ο όρος «domicile» νοείται όπως στην έννομη τάξη του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας.

ΤΜΗΜΑ 2

Γονική μέριμνα

Άρθρο 4

Άρθρο 8

Ανταγωγή

Γενική δικαιοδοσία

Το δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η διαδικασία βάσει του άρθρου 3 είναι αρμόδιο και για την ανταγωγή, στο μέτρο που αυτή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

1. Τα δικαστήρια κράτους μέλους έχουν δικαιοδοσία επί θεμάτων που αφορούν τη γονική μέριμνα παιδιού το οποίο έχει συνήθη διαμονή σε αυτό το κράτος μέλος κατά τη στιγμή της άσκησης της προσφυγής.

2. Η παράγραφος 1 δεν θίγει τις διατάξεις των άρθρων 9, 10 και 12.

Άρθρο 9

Διατήρηση της αρμοδιότητας της προγενέστερης συνήθους διαμονής του παιδιού

1. Όταν ένα παιδί μετοικεί νομίμως από ένα κράτος μέλος σε άλλο και αποκτά σε αυτό νέα συνήθη διαμονή, τα δικαστήρια του κράτους μέλους της προηγούμενης συνήθους διαμονής του παιδιού διατηρούν την αρμοδιότητά τους, κατά παρέκκλιση του άρθρου 8, για περίοδο τριών μηνών μετά τη μετοικασία, προκειμένου να τροποποιήσουν απόφαση η οποία αφορά το δικαίωμα επικοινωνίας εκδοθείσα σε αυτό το κράτος μέλος πριν από τη μετοικασία του παιδιού, εφόσον ο δικαιούχος του δικαιώματος επικοινωνίας δυνάμει της αποφάσεως που αφορά το δικαίωμα επικοινωνίας εξετασθεί να διαμένει συνήθως στο κράτος μέλος της προηγούμενης συνήθους διαμονής του παιδιού.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται εάν ο δικαιούχος του δικαιώματος προσωπικής επικοινωνίας που προβλέπεται στην παράγραφο 1 έχει αποδεχθεί την αρμοδιότητα των δικαστηρίων του κράτους μέλους της νέας συνήθους διαμονής του παιδιού συμμετέχοντας σε διαδικασία ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους χωρίς να αμφισβητήσει την αρμοδιότητά τους.

Άρθρο 10

Αρμοδιότητα σε περίπτωση απαγωγής παιδιού

Σε περίπτωση παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησης του παιδιού, τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτησή του διατηρούν την αρμοδιότητά τους έως ότου το παιδί έχει αποκτήσει συνήθη κατοικία σε άλλο κράτος μέλος, και:

- α) κάθε πρόσωπο, ίδρυμα ή οργάνωση που έχει δικαίωμα επιμέλειας έχει συγκατατεθεί στη μετακίνηση ή κατακράτηση,
  - ή
- β) το παιδί έχει διαμείνει σε αυτό το άλλο κράτος μέλος για περίοδο τουλάχιστον ενός έτους αφότου το πρόσωπο, το ίδρυμα ή οιαδήποτε άλλη οργάνωση που έχει δικαίωμα επιμέλειας γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει τον τόπο στον οποίο ευρίσκεται το παιδί και το παιδί έχει ενταχθεί στο νέο περιβάλλον του, συντρέχει δε μια από τις παρακάτω προϋποθέσεις:
  - i) εντός ενός έτους αφότου ο δικαιούχος της επιμέλειας γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει τον τόπο στον οποίο ευρίσκεται το παιδί, δεν έχει υποβληθεί αίτηση επιστροφής ενώπιον των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους στο οποίο έχει μετακινηθεί ή κατακρατείται το παιδί,
  - ii) έχει ανακληθεί αίτηση επιστροφής την οποία υπέβαλε ο δικαιούχος της επιμέλειας, και δεν έχει υποβληθεί νέα αίτηση εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο σημείο i),

iii) έχει περατωθεί υπόθεση ενώπιον δικαστηρίου του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτηση κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11 παράγραφος 7,

iv) τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτησή του έχουν εκδώσει απόφαση για επιμέλεια που δεν συνεπάγεται την επιστροφή του παιδιού.

Άρθρο 11

Επιστροφή του παιδιού

1. Όταν ένα φυσικό πρόσωπο, ίδρυμα ή οργάνωση που έχει δικαίωμα επιμέλειας προσφεύγει στις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους προκειμένου να εκδοθεί, βάσει της σύμβασης της Χάγης της 25ης Οκτωβρίου 1980 για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών (εφεξής «σύμβαση της Χάγης του 1980»), απόφαση για την επιστροφή του παιδιού το οποίο μετακινήθηκε ή κατακρατείται παράνομα σε κράτος μέλος διάφορο του κράτους μέλους όπου το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτηση, ισχύουν οι παράγραφοι 2 έως 8.

2. Κατά την εφαρμογή των άρθρων 12 και 13 της σύμβασης της Χάγης του 1980, εξασφαλίζεται ότι παρέχεται στο παιδί η δυνατότητα ακρόασης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, εκτός αν αυτό αντενδείκνυται λόγω της ηλικίας του ή του βαθμού ωριμότητάς του.

3. Το δικαστήριο το οποίο επιλαμβάνεται αίτησης επιστροφής ενός παιδιού, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1, ενεργεί αμέσως στα πλαίσια της διαδικασίας σχετικά με την αίτηση, χρησιμοποιώντας τις πλέον σύντομες διαδικασίες τις οποίες προβλέπει το εθνικό δίκαιο.

Ανεξάρτητα από το προηγούμενο εδάφιο, το δικαστήριο εκδίδει την απόφασή του το αργότερο έξι εβδομάδες από την ενώπιόν του κατάθεση της αίτησης, εκτός αν αυτό καθίσταται αδύνατο λόγω εξαιρετικών περιστάσεων.

4. Το δικαστήριο δεν μπορεί να αρνηθεί την επιστροφή του παιδιού δυνάμει του άρθρου 13 στοιχείο β) της σύμβασης της Χάγης του 1980, εάν διαπιστώνεται ότι έχουν προβλεφθεί τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία του παιδιού μετά την επιστροφή του.

5. Το δικαστήριο δεν δύναται να απορρίψει την αίτηση επιστροφής παιδιού αν το πρόσωπο που ζήτησε την επιστροφή του παιδιού δεν είχε δυνατότητα ακρόασης.

6. Εάν ένα δικαστήριο εκδώσει απόφαση για τη μη επιστροφή του παιδιού, σύμφωνα με το άρθρο 13 της σύμβασης της Χάγης του 1980, το δικαστήριο αυτό διαβιβάζει αμέσως, είτε απευθείας είτε μέσω της κεντρικής του αρχής, αντίγραφο της απόφασης μη

επιστροφής και συναφή έγγραφα, ιδίως πρακτικά, στο αρμόδιο δικαστήριο ή στην κεντρική αρχή του κράτους μέλους όπου το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτησή του, κατά τα οριζόμενα στο εθνικό δίκαιο. Τα εν λόγω έγγραφα επιδίδονται στο δικαστήριο εντός μηνός από την ημερομηνία της απόφασης περί μη επιστροφής.

7. Αν τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του αμέσως πριν από την παράνομη μετακίνηση ή κατακράτησή του δεν έχουν ήδη επιληφθεί κατόπιν αιτήσεως ενός των μερών, το δικαστήριο ή η κεντρική αρχή που λαμβάνει την πληροφορία που μνημονεύεται στην παράγραφο 6 πρέπει να την γνωστοποιήσει στα μέρη και να τα καλέσει να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους ενώπιον του δικαστηρίου σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, εντός τριών μηνών από την κοινοποίηση, ώστε το δικαστήριο να εξετάσει το ζήτημα της επιμέλειας του παιδιού.

Με την επιφύλαξη των περί δικαιοδοσίας διατάξεων του παρόντος κανονισμού, το δικαστήριο περατώνει την υπόθεση, εάν παρέλθει άπρακτη η ως άνω προθεσμία.

8. Ανεξάρτητα από απόφαση για τη μη επιστροφή του παιδιού σύμφωνα με το άρθρο 13 της σύμβασης της Χάγης του 1980, οιαδήποτε μεταγενέστερη απόφαση η οποία διατάσσει την επιστροφή του παιδιού και έχει εκδοθεί από δικαστήριο αρμόδιο βάσει του παρόντος κανονισμού είναι εκτελεστή σύμφωνα με το κεφάλαιο III τμήμα 4, προκειμένου να εξασφαλισθεί η επιστροφή του παιδιού.

Άρθρο 12

Παρέκταση αρμοδιότητας

1. Τα δικαστήρια του κράτους μέλους στα οποία η αρμοδιότητα ασκείται βάσει του άρθρου 3, για να αποφασίσουν για μια αίτηση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου των συζύγων, είναι αρμόδια για οιοδήποτε ζήτημα σχετικά με τη γονική μέριμνα το οποίο συνδέεται με την αίτηση αυτή, εφόσον

α) τουλάχιστον ένας από τους συζύγους ασκεί τη γονική μέριμνα του παιδιού

και

β) η αρμοδιότητα των εν λόγω δικαστηρίων έχει γίνει ρητώς ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδεκτή από τους συζύγους και από τους δικαιούχους της γονικής μέριμνας κατά την ημερομηνία που επελήφθη το δικαστήριο και είναι προς το ύψιστο συμφέρον του παιδιού.

2. Η αρμοδιότητα που ασκείται κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 1 παύει όταν

α) είτε η απόφαση η οποία δέχεται την αίτηση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου ή την απορρίπτει καθίσταται τελεσίδικη·

β) είτε, σε περίπτωση κατά την οποία μια διαδικασία σχετικά με τη γονική μέριμνα εκκρεμεί ακόμη κατά την ημερομηνία η οποία προβλέπεται στο στοιχείο α), όταν μια απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα καθίσταται τελεσίδικη·

γ) είτε, στις περιπτώσεις οι οποίες προβλέπονται στα στοιχεία α) και β), όταν η διαδικασία έχει περατωθεί για άλλους λόγους.

3. Τα δικαστήρια κράτους μέλους είναι επίσης αρμόδια σε θέματα γονικής μέριμνας σε διαδικασίες εκτός από αυτές που προβλέπονται στην παράγραφο 1, εφόσον

α) το παιδί έχει στενή σχέση με αυτό το κράτος μέλος, λόγω, ιδίως, του ότι ένας εκ των δικαιούχων της γονικής μέριμνας έχει τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος ή το παιδί έχει την ιθαγένεια αυτού του κράτους μέλους,

και

β) η αρμοδιότητα των εν λόγω δικαστηρίων έχει γίνει ρητώς ή κατ' άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδεκτή από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της διαδικασίας κατά την ημερομηνία που επελήφθη το δικαστήριο και η αρμοδιότητα είναι προς το συμφέρον του παιδιού.

4. Όταν το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε κράτος μέλος μη μέρος της σύμβασης της Χάγης της 19ης Οκτωβρίου 1996 σχετικά με την αρμοδιότητα, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας του παιδιού, η αρμοδιότητα η οποία βασίζεται στο παρόν άρθρο θεωρείται ότι είναι προς το συμφέρον του παιδιού ιδίως όταν μια διαδικασία παρίσταται αδύνατη στο εν λόγω τρίτο κράτος.

Άρθρο 13

Αρμοδιότητα βασιζόμενη στην παρουσία του παιδιού

1. Όταν δεν μπορεί να διαπιστωθεί η συνήθης διαμονή του παιδιού και δεν μπορεί να προσδιορισθεί η αρμοδιότητα δυνάμει του άρθρου 12, αρμόδια είναι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το παιδί.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται εξίσου σε παιδιά πρόσφυγες ή παιδιά τα οποία μετακινούνται διεθνώς λόγω ταραχών στη χώρα τους.

Άρθρο 14

Επικουρικές βάσεις δικαιοδοσίας

Εφόσον κανένα δικαστήριο κράτους μέλους δεν έχει δικαιοδοσία βάσει των άρθρων 8 έως 13, η δικαιοδοσία ρυθμίζεται, σε κάθε κράτος μέλος, από το δίκαιο του κράτους αυτού.

Άρθρο 15

Παραπομπή σε δικαστήριο καταλληλότερο να εκδικάσει την υπόθεση

1. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, τα δικαστήρια κράτους μέλους που έχουν δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης μπορεί, εάν κρίνει ότι δικαστήριο άλλου κράτους μέλους με το οποίο το παιδί έχει ιδιαίτερη σχέση είναι σε θέση να κρίνει καλύτερα την υπόθεση ή μέρος της υπόθεσης και εφόσον αυτό εξυπηρετεί το ύψιστο συμφέρον του παιδιού:

- α) να αναστείλει την εκδίκαση της υποθέσεως ή μέρους αυτής και να καλέσει τα μέρη να προσφύγουν ενώπιον του δικαστηρίου αυτού του άλλου κράτους μέλους σύμφωνα με την παράγραφο 4, ή
- β) να καλέσει δικαστήριο ενός άλλου κράτους μέλους να ασκήσει τη δικαιοδοσία του σύμφωνα με την παράγραφο 5.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται

- α) ύστερα από αίτηση ενός των μερών, ή
- β) με πρωτοβουλία του δικαστηρίου, ή
- γ) ύστερα από αίτημα του δικαστηρίου ενός άλλου κράτους μέλους με το οποίο το παιδί έχει στενό σύνδεσμο, σύμφωνα με την παράγραφο 3.

Η παραπομπή δεν μπορεί όμως να γίνεται με πρωτοβουλία του δικαστηρίου ή ύστερα από αίτημα του δικαστηρίου ενός άλλου κράτους μέλους εκτός εάν γίνεται δεκτή τουλάχιστον από ένα εκ των μερών.

3. Θεωρείται ότι το παιδί έχει στενό σύνδεσμο με ένα κράτος μέλος, κατά την έννοια της παραγράφου 1, εάν

- α) αφότου επιλήφθηκε το Δικαστήριο κατά την έννοια της παραγράφου 1, το παιδί έχει αποκτήσει τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος, ή
- β) το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος, ή
- γ) το παιδί έχει την ιθαγένεια αυτού του κράτους μέλους, ή
- δ) ο ένας των δικαιούχων της γονικής μέριμνας έχει τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος, ή
- ε) η διαφορά αφορά τα μέτρα προστασίας του παιδιού που συνδέονται με τη διοίκηση, τη συντήρηση ή τη διάθεση της περιουσίας του παιδιού η οποία βρίσκεται στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους.

4. Το δικαστήριο του κράτους μέλους που έχει δικαιοδοσία να κρίνει επί της ουσίας ορίζει προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να επιληφθούν τα δικαστήρια του άλλου κράτους μέλους σύμφωνα με την παράγραφο 1.

Εάν τα δικαστήρια δεν επιληφθούν εντός αυτής της προθεσμίας, το δικαστήριο που επιλήφθηκε πρώτο εξακολουθεί να ασκεί τη δικαιοδοσία του σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 14.

5. Το δικαστήριο αυτού του άλλου κράτους μέλους μπορεί, εφόσον αυτό, λόγω των ειδικών περιστάσεων της υποθέσεως, είναι προς το συμφέρον του παιδιού, να κηρύξει εαυτό αρμόδιο εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων αφότου επιλήφθηκε της υποθέσεως σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α) ή β). Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο που έχει επιληφθεί πρώτο κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο. Σε αντίθετη περίπτωση, το δικαστήριο που έχει επιληφθεί πρώτο εξακολουθεί να ασκεί τη δικαιοδοσία του σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 14.

6. Τα δικαστήρια συνεργάζονται για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου είτε απευθείας είτε μέσω των κεντρικών αρχών που ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 53.

ΤΜΗΜΑ 3

Κοινές διατάξεις

Άρθρο 16

Επιλαμβανόμενο δικαστήριο

1. Ένα δικαστήριο λογίζεται ως επιληφθέν:

- α) από της καταθέσεως στο δικαστήριο του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου, εφόσον ο ενάγων δεν παρέλειψε στη συνέχεια να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την κοινοποίηση ή την επίδοση του εγγράφου στον εναγόμενο,

ή

- β) εφόσον το έγγραφο πρέπει να κοινοποιηθεί ή να επιδοθεί προτού κατατεθεί στο δικαστήριο, την ημερομηνία παραλαβής του από την αρχή που είναι υπεύθυνη για την κοινοποίηση ή την επίδοση, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενάγων δεν παρέλειψε στη συνέχεια να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την κατάθεση του εγγράφου στο δικαστήριο.

Άρθρο 17

Έρευνα της δικαιοδοσίας

Δικαστήριο κράτους μέλους διαπιστώνει αυτεπαγγέλτως την έλλειψη δικαιοδοσίας του εφόσον επιλαμβάνεται υπόθεσης για την οποία δεν έχει δικαιοδοσία βάσει του παρόντος κανονισμού και για την οποία δικαστήριο άλλου κράτους μέλους έχει δικαιοδοσία δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 18

Έρευνα του παραδεκτού

1. Όταν εναγόμενος που έχει τη συνήθη διαμονή του σε κράτος μέλος διάφορο εκείνου στο οποίο ασκείται η αγωγή δεν παρίσταται, το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία υποχρεούται να αναστείλει τη διαδικασία μέχρις ότου διαπιστωθεί ότι αυτός ο εναγόμενος ήταν σε θέση να παραλάβει το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο εντός της αναγκαίας για την υπεράσπιση του προθεσμίας ή ότι καταβλήθηκε κάθε επιμέλεια για το σκοπό αυτό.

2. Το άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1348/2000 εφαρμόζεται αντί των διατάξεων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, εάν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο έπρεπε να διαβιβαστεί από ένα κράτος μέλος σε άλλο δυνάμει του ανωτέρω κανονισμού.

3. Όταν δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1348/2000, εφαρμόζεται το άρθρο 15 της σύμβασης της Χάγης της 15ης Νοεμβρίου 1965 για την επίδοση και την κοινοποίηση στο εξωτερικό δικαστικών και εξώδικων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, εάν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο έπρεπε να διαβιβαστεί στην αλλοδαπή σύμφωνα με την εν λόγω σύμβαση.

Άρθρο 19

Εκκρεμοδικία και συναφείς αγωγές

1. Αν έχουν ασκηθεί αγωγές για θέματα διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου μεταξύ των αυτών διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων κρατών μελών, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο, αναστέλλει αυτεπαγγέλτως τη διαδικασία του μέχρι να διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

2. Εάν έχουν ασκηθεί αγωγές για θέματα γονικής μέριμνας ενός παιδιού, με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία, ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων κρατών μελών, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο, αναστέλλει αυτεπαγγέλτως τη διαδικασία του μέχρι να διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

3. Όταν διαπιστωθεί η δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο, κάθε δικαστήριο που επιλαμβάνεται μεταγενέστερα οφείλει να διαπιστώσει την έλλειψη δικαιοδοσίας του υπέρ αυτού του δικαστηρίου.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο διάδικος που άσκησε τη σχετική αγωγή ενώπιον του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται μεταγενέστερα μπορεί να ασκήσει την αγωγή ενώπιον του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

Άρθρο 20

Προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα

1. Σε επείγουσες περιπτώσεις, οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού δεν εμποδίζουν τα αρμόδια δικαστήρια κράτους μέλους να λαμβάνουν προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα σχετικά με πρόσωπα ή

περιουσιακά στοιχεία που ευρίσκονται στο κράτος αυτό, τα οποία προβλέπονται από το δίκαιο αυτού του κράτους μέλους, έστω και αν το δικαστήριο άλλου κράτους μέλους έχει, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης.

2. Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 παύουν να ισχύουν μόλις τα δικαστήρια του κράτους μέλους που έχουν διεθνή δικαιοδοσία να κρίνουν επί της ουσίας δυνάμει του παρόντος κανονισμού λάβουν τα μέτρα τα οποία θεωρούν προσήκοντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ

ΤΜΗΜΑ 1

Αναγνώριση

Άρθρο 21

Αναγνώριση αποφάσεων

1. Οι αποφάσεις που εκδίδονται σε κράτος μέλος αναγνωρίζονται στα λοιπά κράτη μέλη χωρίς καμία διαδικασία.

2. Ειδικότερα, και με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, οποιοδήποτε κράτος μέλος μπορεί, χωρίς καμία διαδικασία, να επιφέρει τροποποιήσεις στα ληξιαρχικά βιβλία του βάσει αποφάσεως διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου που εκδίδεται σε άλλο κράτος μέλος και δεν υπόκειται σε περαιτέρω ένδικα μέσα κατά το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους.

3. Υπό την επιφύλαξη του τμήματος 4, οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος μπορεί, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το τμήμα 2 του παρόντος κεφαλαίου, να ζητήσει την έκδοση απόφασης για την αναγνώριση ή μη αναγνώριση της απόφασης.

Η κατά τόπον αρμοδιότητα του δικαστηρίου που συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο τον οποίο κοινοποιεί κάθε κράτος μέλος στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 68, καθορίζεται από το εσωτερικό δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο κινείται η διαδικασία αναγνώρισης ή μη αναγνώρισης.

4. Εάν η επίκληση της αναγνώρισης γίνεται παρεμπιπτόντως ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους, το δικαστήριο αυτό έχει διεθνή δικαιοδοσία να κρίνει σχετικά.

Άρθρο 22

Λόγοι μη αναγνώρισης αποφάσεων που αφορούν διαζύγιο, δικαστικό χωρισμό ή ακύρωση γάμου

Αποφάσεις που αφορούν διαζύγιο, δικαστικό χωρισμό ή ακύρωση γάμου δεν αναγνωρίζονται:

- α) αν η αναγνώριση αντίκειται προδήλως στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους αναγνώρισης·
- β) αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο κανονικά και έγκαιρα ώστε να μπορεί να αμυνθεί, εκτός εάν διαπιστώνεται ότι ο εναγόμενος έχει δεχθεί την απόφαση κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση·
- γ) αν η απόφαση είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που έχει εκδοθεί μεταξύ των ίδιων διαδίκων στο κράτος μέλος αναγνώρισης· ή
- δ) αν η απόφαση είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που έχει εκδοθεί προγενέστερα μεταξύ των ίδιων διαδίκων σε άλλο κράτος μέλος ή σε τρίτο κράτος, εφόσον η απόφαση αυτή συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την αναγνώρισή της στο κράτος μέλος αναγνώρισης.

Άρθρο 23

Λόγοι μη αναγνώρισης αποφάσεων που αφορούν τη γονική μέριμνα

Απόφαση που αφορά τη γονική μέριμνα δεν αναγνωρίζεται:

- α) αν η αναγνώριση αντίκειται προδήλως στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους αναγνώρισης, λαμβάνοντας υπόψη το ύψιστο συμφέρον του παιδιού,
- β) αν έχει εκδοθεί, εκτός περιπτώσεων κατεπείγοντος, χωρίς να δοθεί στο παιδί δυνατότητα ακρόασης, κατά παράβαση θεμελιωδών δικονομικών αρχών του κράτους μέλους αναγνώρισης,
- γ) αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα διάδικο κανονικά και έγκαιρα ώστε να μπορεί να αμυνθεί, εκτός εάν βεβαιωθεί ότι ο διάδικος έχει δεχτεί την απόφαση κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση,
- δ) κατόπιν αιτήματος προσώπου που ισχυρίζεται ότι η απόφαση παραβιάζει την άσκηση της γονικής μέριμνάς του, εάν η απόφαση έχει εκδοθεί χωρίς να δοθεί στο πρόσωπο αυτό δυνατότητα ακρόασης,

ε) αν η απόφαση είναι ασυμβίβαστη με μεταγενέστερη απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα που έχει εκδοθεί στο κράτος μέλος αναγνώρισης,

στ) αν η απόφαση είναι ασυμβίβαστη με μεταγενέστερη απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος ή στην τρίτη χώρα συνήθους διαμονής του παιδιού, εφόσον η απόφαση αυτή συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την αναγνώρισή της στο κράτος μέλος αναγνώρισης,

ή

ζ) αν δεν τηρήθηκε η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 56.

Άρθρο 24

Απαγόρευση έρευνας της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου προέλευσης

Η δικαιοδοσία του δικαστηρίου του κράτους μέλους προέλευσης δεν ερευνάται. Το κριτήριο της δημόσιας τάξης του άρθρου 22 στοιχείο α), και του άρθρου 23 στοιχείο α) δεν εφαρμόζεται στους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας των άρθρων 3 έως 14.

Άρθρο 25

Διαφορές μεταξύ εφαρμοστέων δικαίων

Αποφάσεις που αφορούν διαζύγιο, δικαστικό χωρισμό ή ακύρωση γάμου δεν μπορούν να μην αναγνωρισθούν με την αιτιολογία ότι η νομοθεσία του κράτους μέλους αναγνώρισης δεν επιτρέπει διαζύγιο, δικαστικό χωρισμό ή ακύρωση γάμου στη βάση των ιδίων γεγονότων.

Άρθρο 26

Μη αναθεώρηση επί της ουσίας

Η επί της ουσίας αναθεώρηση απόφασης αποκλείεται.

Άρθρο 27

Αναστολή της διαδικασίας

1. Το δικαστήριο κράτους μέλους ενώπιον του οποίου ζητείται αναγνώριση απόφασης που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος, μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία, αν η απόφαση αυτή έχει προσβληθεί με τακτικό ένδικο μέσο.

2. Το ίδιο δικαστήριο κράτους μέλους ενώπιον του οποίου ζητείται αναγνώριση απόφασης που εκδόθηκε στην Ιρλανδία ή στο Ηνωμένο Βασίλειο μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία, εάν στο κράτος προέλευσης η εκτέλεση έχει ανασταλεί λόγω άσκησης προσφυγής.

ΤΜΗΜΑ 2

Αίτηση για την κήρυξη της εκτελεστότητας

Άρθρο 28

Εκτελεστές αποφάσεις

1. Αποφάσεις που εκδόθηκαν σε κράτος μέλος για την άσκηση της γονικής μέριμνας παιδιού, οι οποίες είναι εκτελεστές σε αυτό το κράτος μέλος και έχουν επιδοθεί, μπορούν να εκτελεστούν σε άλλο κράτος μέλος αφού κηρυχθούν εκτελεστές με αίτηση κάθε ενδιαφερομένου.

2. Πάντως, στο Ηνωμένο Βασίλειο τέτοιες αποφάσεις μπορούν να εκτελεστούν στην Αγγλία και στην Ουαλία, στη Σκωτία ή στη Βόρειο Ιρλανδία μόνο εάν προηγουμένως οι αποφάσεις αυτές εγγραφούν προς εκτέλεση στο αντίστοιχο τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου, κατόπιν αίτησης κάθε ενδιαφερομένου.

Άρθρο 29

Κατά τόπον αρμόδια δικαστήρια

1. Η αίτηση για την κήρυξη εκτελεστότητας υποβάλλεται στο δικαστήριο που προβλέπεται στον κατάλογο που κοινοποιεί κάθε κράτος μέλος στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 68.

2. Η κατά τόπον αρμοδιότητα καθορίζεται από τη συνήθη διαμονή του προσώπου κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση ή από τη συνήθη διαμονή του παιδιού το οποίο αφορά η αίτηση.

Εάν ουδείς από τους τόπους που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο δεν βρίσκεται στο κράτος μέλος εκτέλεσης, το κατά τόπον αρμόδιο δικαστήριο καθορίζεται από τον τόπο εκτέλεσης.

Άρθρο 30

Διαδικασία

1. Η αίτηση υποβάλλεται κατά το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης.

2. Ο αιτών οφείλει να προβεί σε επιλογή κατοικίας στην περιφέρεια του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται. Αν πάντως το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης δεν προβλέπει την επιλογή κατοικίας, ο αιτών διορίζει αντίκλητο.

3. Στην αίτηση επισυνάπτονται τα έγγραφα που αναφέρονται στα άρθρα 37 και 39.

Άρθρο 31

Απόφαση του δικαστηρίου

1. Το δικαστήριο στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση αποφασίζει σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ούτε το πρόσωπο, κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση ούτε το παιδί έχουν, στο στάδιο αυτό της διαδικασίας, δικαίωμα υποβολής παρατηρήσεων.

2. Η αίτηση μπορεί να απορριφθεί μόνο για έναν από τους λόγους που προβλέπονται στα άρθρα 22, 23 και 24.

3. Αποκλείεται η επί της ουσίας αναθεώρηση της απόφασης.

Άρθρο 32

Κοινοποίηση της απόφασης

Η απόφαση επί της αιτήσεως γνωστοποιείται αμελλητί στον αιτούντα, επιμελεία του γραμματέα του δικαστηρίου, όπως προβλέπει το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης.

Άρθρο 33

Προσφυγή

1. Κατά της απόφασης που εκδίδεται σχετικά με την αίτηση για την κήρυξη της εκτελεστότητας μπορεί να ασκηθεί προσφυγή και από τους δύο διαδίκους.

2. Η προσφυγή ασκείται σε δικαστήριο που περιλαμβάνεται στον κατάλογο που κοινοποιεί κάθε κράτος μέλος στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 68.

3. Η προσφυγή εκδικάζεται σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τη διαδικασία της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας.

4. Εάν η προσφυγή ασκείται από τον αιτούντα την κήρυξη εκτελεστότητας, ο διάδικος κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση καλείται να εμφανιστεί ενώπιον του δικαστηρίου της προσφυγής. Εάν ο εν λόγω διάδικος δεν εμφανιστεί, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 18.

5. Η προσφυγή κατά της αποφάσεως η οποία κηρύσσει την εκτελεστότητα ασκείται εντός μηνός από την επίδοσή της. Εάν ο διάδικος κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση έχει τη συνήθη διαμονή του σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο στο οποίο κηρύχθηκε η εκτελεστότητα, η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής είναι δύο μήνες από την ημέρα που του έγινε η επίδοση προσωπικά, ή στην κατοικία του. Η προθεσμία αυτή δεν παρεκτείνεται λόγω αποστάσεως.

Άρθρο 34

Δικαστήρια προσφυγής και ένδικα μέσα

Κατά της απόφασης επί της προσφυγής μπορούν να ασκηθούν μόνον οι διαδικασίες που αναφέρονται στον κατάλογο που κοινοποιεί κάθε κράτος μέλος στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 68.

Άρθρο 35

Αναστολή της διαδικασίας

1. Το δικαστήριο ενώπιον του οποίου ασκείται η προσφυγή σύμφωνα με τα άρθρα 33 ή 34 μπορεί, με αίτηση του διαδίκου κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση, να αναστείλει τη διαδικασία αν έχει ασκηθεί στο κράτος μέλος προέλευσης τακτικό ένδικο μέσο ή αν δεν έχει εκπνεύσει η προθεσμία για την άσκησή του. Στην τελευταία περίπτωση το δικαστήριο μπορεί να τάξει προθεσμία για την άσκηση του ένδικου αυτού μέσου.

2. Εάν η απόφαση έχει εκδοθεί στην Ιρλανδία ή στο Ηνωμένο Βασίλειο, κάθε μορφή ένδικου μέσου διαθέσιμου στο κράτος μέλος προέλευσης θεωρείται ως τακτικό ένδικο μέσο για τους σκοπούς της παραγράφου 1.

Άρθρο 36

Μερική εκτέλεση

1. Αν η απόφαση έκρινε επί πολλών αξιώσεων της αίτησης και δεν μπορεί να κηρυχθεί εκτελεστή στο σύνολό της, το δικαστήριο την κηρύσσει εκτελεστή ως προς μία ή περισσότερες από τις αξιώσεις.

2. Ο αιτών μπορεί να ζητήσει μερική εκτέλεση της απόφασης.

ΤΜΗΜΑ 3

Διατάξεις κοινές στα τμήματα 1 και 2

Άρθρο 37

Έγγραφα

1. Ο διάδικος που επικαλείται ή αμφισβητεί την αναγνώριση απόφασης ή ζητεί την κήρυξη της εκτελεστότητας, οφείλει να προσκομίσει:

α) αντίγραφο της απόφασης, το οποίο να συγκεντρώνει τις αναγκαίες προϋποθέσεις γνησιότητας,

και

β) το πιστοποιητικό που αναφέρεται στο άρθρο 39.

2. Επιπλέον, ο διάδικος που επικαλείται ή αμφισβητεί την αναγνώριση ή ζητεί την κήρυξη της εκτελεστότητας, εφόσον πρόκειται για απόφαση ερήμην, οφείλει να προσκομίσει:

α) το πρωτότυπο ή κυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου που αποδεικνύει ότι το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικησαντα διάδικο,

ή

β) οποιοδήποτε έγγραφο στο οποίο να δηλώνεται ότι ο εναγόμενος έχει αποδεχθεί την απόφαση κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση.

Άρθρο 38

Απουσία εγγράφων

1. Αν δεν προσάγονται τα έγγραφα που μνημονεύονται στο άρθρο 37 παράγραφος 1 στοιχείο β) ή στο άρθρο 37 παράγραφος 2, το δικαστήριο μπορεί είτε να ορίσει προθεσμία προσαγωγής τους είτε να δεχθεί ισοδύναμα έγγραφα είτε, εφόσον κρίνει ότι έχει επαρκώς ενημερωθεί, να απαλλάξει τον αιτούντα από το βάρος αυτό.

2. Το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει την προσαγωγή μετάφρασης των εγγράφων. Η μετάφραση επικυρώνεται από πρόσωπο που έχει αυτή την εξουσία σε ένα από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 39

Πιστοποιητικό που αφορά αποφάσεις που εκδίδονται σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας

Το αρμόδιο δικαστήριο ή η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους προέλευσης εκδίδει, ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου μέρους, πιστοποιητικό χρησιμοποιώντας το έντυπο που επισυνάπτεται στο παράρτημα I (αποφάσεις εκδιδόμενες για γαμικές διαφορές) ή στο παράρτημα II (αποφάσεις για τη γονική μέριμνα).

ΤΜΗΜΑ 4

Εκτέλεση αποφάσεων που αφορούν το δικαίωμα επικοινωνίας και την επιστροφή του παιδιού

Άρθρο 40

Πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν τμήμα εφαρμόζεται όσον αφορά:

α) το δικαίωμα επικοινωνίας

και

β) την επιστροφή παιδιού που απορρέει από απόφαση διατάσσουσα την επιστροφή του παιδιού σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 11 παράγραφος 8.

2. Οι διατάξεις του παρόντος τμήματος δεν εμποδίζουν ένα δικαιούχο γονικής μέριμνας να επιδιώξει την αναγνώριση και εκτέλεση σύμφωνα με τις διατάξεις των τμημάτων 1 και 2 του παρόντος κεφαλαίου.

Άρθρο 41

Δικαίωμα επικοινωνίας

1. Εκτελεστή απόφαση εκδιδόμενη σε κράτος μέλος για το δικαίωμα επικοινωνίας κατά την έννοια του άρθρου 40 παράγραφος 1 στοιχείο α), για την οποία έχει εκδοθεί πιστοποιητικό σύμφωνα με την παράγραφο 2 στο κράτος μέλος προέλευσης, αναγνωρίζεται και εκτελείται σε άλλο κράτος μέλος χωρίς να απαιτείται κήρυξη εκτελεστότητάς της και χωρίς η αναγνώριση να μπορεί να προσβληθεί.

Ακόμη και αν το εθνικό δίκαιο δεν προβλέπει την εκτελεστότητα απ' ευθείας εκ του νόμου, παρά ενδεχόμενη προσφυγή, απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται δικαίωμα επικοινωνίας, το δικαστήριο προέλευσης μπορεί να κηρύξει την απόφαση εκτελεστή.

2. Ο δικαστής προέλευσης εκδίδει το πιστοποιητικό κατά την έννοια της παραγράφου 1 χρησιμοποιώντας το έντυπο του οποίου το υπόδειγμα ανευρίσκεται στο παράρτημα III (πιστοποιητικό σχετικό με το δικαίωμα επικοινωνίας), μόνο εφόσον:

α) σε περίπτωση διαδικασίας ερήμην, το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα διάδικο κανονικά και έγκαιρα ώστε να μπορεί να αμυνθεί ή, εάν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί χωρίς να πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, να διαπιστώνεται τουλάχιστον ότι ο διάδικος έχει δεχτεί την απόφαση κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση,

β) όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν δυνατότητα ακρόασης,

και

γ) έχει δοθεί στο παιδί η δυνατότητα ακρόασης, εκτός αν η ακρόαση αντενδείκνυται λαμβανομένης υπόψη της ηλικίας ή του βαθμού ωριμότητάς του.

Το πιστοποιητικό συμπληρώνεται στη γλώσσα της απόφασης.

3. Εάν το δικαίωμα επικοινωνίας αφορά υπόθεση η οποία κατά το χρόνο έκδοσης της απόφασης έχει διασυνοριακό χαρακτήρα, το πιστοποιητικό εκδίδεται αυτεπαγγέλτως όταν η απόφαση γίνει εκτελεστή έστω και προσωρινά. Εάν η κατάσταση αποκτά διασυνοριακό χαρακτήρα εκ των υστέρων, το πιστοποιητικό εκδίδεται κατόπιν αιτήσεως ενός των μερών.

Άρθρο 42

Επιστροφή του παιδιού

1. Εκτελεστή απόφαση εκδιδόμενη σε κράτος μέλος για την επιστροφή του παιδιού κατά την έννοια του άρθρου 40 παράγραφος 1 στοιχείο β), για την οποία έχει εκδοθεί πιστοποιητικό στο κράτος μέλος προέλευσης κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, αναγνωρίζεται σε άλλο κράτος μέλος και μπορεί να εκτελεστεί σε αυτό χωρίς να απαιτείται κήρυξη εκτελεστότητας και χωρίς να μπορεί να προσβληθεί ή αναγνώριση.

Ακόμη και αν το εθνικό δίκαιο δεν προβλέπει την εκτελεστότητα απευθείας εκ του νόμου, παρά ενδεχόμενη προσφυγή, απόφασης διατάσσουσας την επιστροφή του παιδιού η οποία προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 8, το δικαστήριο του κράτους μέλους προέλευσης μπορεί να κηρύξει την απόφαση εκτελεστή.

2. Ο δικαστής προέλευσης που εξέδωσε την απόφαση για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 40 παράγραφος 1 στοιχείο β) εκδίδει το πιστοποιητικό της παραγράφου 1, μόνο εφόσον:

α) έχει παρασχεθεί στο παιδί η δυνατότητα ακρόασης, εκτός αν η ακρόαση αντενδείκνυται δεδομένης της ηλικίας ή του βαθμού ωριμότητάς του·

β) τα μέρη είχαν δυνατότητα ακρόασης, και

γ) το δικαστήριο εξέδωσε την απόφασή του λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους και τα αποδεικτικά στοιχεία βάσει των οποίων εξεδόθη η απόφαση κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 της σύμβασης της Χάγης του 1980.

Σε περίπτωση κατά την οποία το δικαστήριο ή οιαδήποτε άλλη αρχή λαμβάνει μέτρα για να διασφαλίσει την προστασία του παιδιού μετά την επιστροφή του στο κράτος μέλος της συνήθους διαμονής του, το πιστοποιητικό καθορίζει τις λεπτομέρειες αυτών των μέτρων.

Ο δικαστής προέλευσης εκδίδει αυτεπαγγέλτως το προαναφερθέν πιστοποιητικό του παιδιού, χρησιμοποιώντας το έντυπο του παραρτήματος IV (πιστοποιητικό σχετικά με την επιστροφή).

Το πιστοποιητικό συμπληρώνεται στη γλώσσα της απόφασης.

Άρθρο 43

Προσφυγή διορθώσεως

1. Το δίκαιο του κράτους μέλους προέλευσης εφαρμόζεται για πάσα διορθώση του πιστοποιητικού.

2. Η έκδοση του πιστοποιητικού σύμφωνα με το άρθρο 41 παράγραφος 1 ή το άρθρο 42 παράγραφος 1 δεν είναι δεκτική καμίας προσφυγής.

Άρθρο 44

Αποτελέσματα του πιστοποιητικού

Το πιστοποιητικό παράγει αποτελέσματα μόνον εντός των ορίων της εκτελεστότητας της απόφασης.

Άρθρο 45

Έγγραφα

1. Ο διάδικος που επιδιώκει την εκτέλεση απόφασης οφείλει να προσκομίσει:

α) αντίγραφο της απόφασης, το οποίο να συγκεντρώνει τις αναγκαίες προϋποθέσεις γνησιότητας,

και

β) το πιστοποιητικό που αναφέρεται στο άρθρο 41 παράγραφος 1 ή στο άρθρο 42 παράγραφος 1.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου,

— το πιστοποιητικό που προβλέπεται στο άρθρο 41 παράγραφος 1 συνοδεύεται από μετάφραση του σημείου 12 σχετικά με τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας,

— το πιστοποιητικό που προβλέπεται στο άρθρο 42 παράγραφος 1 συνοδεύεται από μετάφραση του σημείου 14 σχετικά με μέτρα που λαμβάνονται προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιστροφή του παιδιού.

Η μετάφραση γίνεται στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους μέλους εκτέλεσης ή σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα που το κράτος μέλος εκτέλεσης έχει αναφέρει ότι δέχεται. Η μετάφραση επικυρώνεται από πρόσωπο που έχει σχετικό δικαίωμα σε ένα από τα κράτη μέλη.

ΤΜΗΜΑ 5

Δημόσια έγγραφα και συμφωνίες

Άρθρο 46

Τα δημόσια έγγραφα που έχουν εκδοθεί και είναι εκτελεστά σε κράτος μέλος καθώς και οι συμφωνίες μεταξύ των μερών οι οποίες είναι εκτελεστές στο κράτος μέλος όπου συνήφθησαν, αναγνωρίζονται και καθίστανται εκτελεστοί(-ά) υπό τους ίδιους όρους όπως και οι αποφάσεις.

ΤΜΗΜΑ 6

Λοιπές διατάξεις

Άρθρο 47

Διαδικασία εκτέλεσης

1. Η διαδικασία εκτέλεσης διέπεται από το δικαίωμα του κράτους μέλους εκτέλεσης.

2. Απόφαση που έχει εκδοθεί από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους και έχει κηρυχθεί εκτελεστή σύμφωνα με το τμήμα 2 για την οποία έχει εκδοθεί πιστοποιητικό σύμφωνα με το άρθρο 41 παράγραφος 1 ή το άρθρο 42 παράγραφος 1 εκτελείται στο κράτος εκτέλεσης υπό τους αυτούς όρους σαν είχε εκδοθεί σε αυτό το κράτος μέλος.

Συγκεκριμένα, απόφαση για την οποία εκδίδεται πιστοποιητικό σύμφωνα με το άρθρο 41 παράγραφος 1 ή το άρθρο 42 παράγραφος 1 δεν μπορεί να εκτελείται αν είναι ασυμβίβαστη με μεταγενέστερη εκτελεστή απόφαση.

Άρθρο 48

Πρακτικοί διακανονισμοί για την άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας

1. Τα δικαστήρια του κράτους μέλους εκτέλεσης μπορούν να προβούν σε πρακτικούς διακανονισμούς για τη διοργάνωση της άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας, εφόσον δεν έχουν προβλεφθεί, ή έχουν προβλεφθεί κατά τρόπο ανεπαρκή, οι απαραίτητοι διακανονισμοί στην απόφαση των δικαστηρίων του κράτους μέλους με διεθνή δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης και υπό τον όρο ότι γίνονται σεβαστά τα ουσιαστικά στοιχεία αυτής της απόφασης.

2. Οι πρακτικοί διακανονισμοί σύμφωνα με την παράγραφο 1 παύουν να ισχύουν με μεταγενέστερη απόφαση των δικαστηρίων του κράτους μέλους με διεθνή δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης.

Άρθρο 49

Έξοδα

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, εξαιρουμένων των διατάξεων του τμήματος 4, εφαρμόζονται επίσης για τον καθορισμό του ποσού δαπανών σε δίκες που διεξάγονται βάσει του παρόντος κανονισμού και για την εκτέλεση κάθε απόφασης όσον αφορά τις εν λόγω δαπάνες.

Άρθρο 50

Δικαστική αρωγή

Ο αιτών στον οποίο έχει παρασχεθεί ολικά ή μερικά δικαστική αρωγή ή απαλλαγή από έξοδα και δαπάνες στο κράτος μέλος προέλευσης, απολαμβάνει, στο πλαίσιο της διαδικασίας των άρθρων 21, 28, 41, 42 και 48, την ευμενέστερη μεταχείριση ή την ευρύτερη απαλλαγή από έξοδα και δαπάνες, που προβλέπει το δικαίωμα του κράτους μέλους εκτέλεσης.

Άρθρο 51

Εγγύηση ή κατάθεση χρηματικού ποσού

Σε διάδικο που ζητεί σε κράτος μέλος την εκτέλεση απόφασης η οποία έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, καμία εγγύηση ή κατά-

θεση χρηματικού ποσού, ανεξάρτητα από την ονομασία της, δεν μπορεί να επιβληθεί με την αιτιολογία ότι:

- α) δεν έχει συνήθη διαμονή στο κράτος μέλος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση, ή
- β) είτε είναι αλλοδαπός είτε, εφόσον η εκτέλεση ζητείται στο Ηνωμένο Βασίλειο ή στην Ιρλανδία, δεν έχει «domicile» σε κάποιο από αυτά τα κράτη μέλη.

Άρθρο 52

Επικύρωση ή άλλη ανάλογη διατύπωση

Καμιά επικύρωση ή άλλη ανάλογη διατύπωση δεν απαιτείται για τα έγγραφα που μνημονεύονται στα άρθρα 37, 38 και 45, καθώς και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, για το έγγραφο διορισμού αντικλήτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΟΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

Άρθρο 53

Διορισμός

Κάθε κράτος μέλος διορίζει μία ή περισσότερες κεντρικές αρχές, επιφορτισμένες να παρέχουν τη συνδρομή τους στην εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και καθορίζει τις κατά τόπον ή τις καθ' ύλην αρμοδιότητες τους. Εάν ένα κράτος μέλος έχει υποδείξει περισσότερες της μίας κεντρικές αρχές, οι κοινοποιήσεις, κατ' αρχήν, απευθύνονται απευθείας στην αρμόδια κεντρική αρχή. Εάν κοινοποίηση απευθυνθεί σε αναρμόδια κεντρική αρχή, αυτή υποχρεούται να την διαβιβάσει στην αρμόδια κεντρική αρχή και να ενημερώσει τον αποστολέα σχετικά.

Άρθρο 54

Γενικά καθήκοντα

Οι κεντρικές αρχές καθιερώνουν ένα σύστημα ενημέρωσης σχετικά με τις εθνικές νομοθεσίες και διαδικασίες και λαμβάνουν μέτρα για να βελτιώσουν την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και να ενισχύσουν την συνεργασία τους, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης διασυνοριακών μηχανισμών μεσολάβησης. Προς το σκοπό αυτό χρησιμοποιείται το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο για αστικές και εμπορικές υποθέσεις που δημιουργήθηκε από την απόφαση 2001/470/ΕΚ.

Άρθρο 55

Συνεργασία στο πλαίσιο ειδικών υποθέσεων γονικής μέριμνας

Οι κεντρικές αρχές, κατόπιν αιτήματος κεντρικής αρχής άλλου κράτους μέλους ή του δικαιούχου γονικής μέριμνας, συνεργάζονται στο πλαίσιο συγκεκριμένων υποθέσεων με σκοπό την επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού. Προς το σκοπό αυτό λαμβάνουν,

απευθείας ή μέσω δημοσίων αρχών ή άλλων οργανισμών, οιοδήποτε ενδεδειγμένο μέτρο, σύμφωνα με τη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προκειμένου:

- α) να συλλέγουν και να ανταλλάσσουν πληροφορίες:
  - i) για την κατάσταση του παιδιού,
  - ii) για εκκρεμούσες διαδικασίες, ή
  - iii) για ληφθείσες αποφάσεις σχετικά με το παιδί·
- β) να παρέχουν πληροφορίες και βοήθεια στους δικαιούχους γονικής μέριμνας που επιδιώκουν την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων στην επικράτειά τους, ιδιαίτερα όσον αφορά το δικαίωμα επικοινωνίας και την επιστροφή του παιδιού·
- γ) να διευκολύνουν την επικοινωνία μεταξύ δικαστηρίων, ιδιαίτερα για την εφαρμογή του άρθρου 11 παράγραφου 6 και 7, και του άρθρου 15·
- δ) να παρέχουν κάθε πληροφορία και βοήθεια χρήσιμες για την εφαρμογή του άρθρου 56 από τα δικαστήρια·
- ε) να διευκολύνουν τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ των δικαιούχων γονικής μέριμνας προσφεύγοντας στη μεσολάβηση ή σε άλλα μέσα και να διευκολύνουν προς το σκοπό αυτό τη διασυνοριακή συνεργασία.

Άρθρο 56

Τοποθέτηση του παιδιού σε άλλο κράτος μέλος

1. Όταν το δικαστήριο το οποίο είναι αρμόδιο βάσει των άρθρων 8 έως 15 προτίθεται να τοποθετήσει το παιδί σε ίδρυμα ή σε ανάδοχη οικογένεια και η τοποθέτηση αυτή θα γίνει σε άλλο κράτος μέλος, συμβουλευεται προηγουμένως την κεντρική αρχή ή άλλη αρμόδια αρχή αυτού του κράτους μέλους εφόσον η παρέμβαση δημόσιας αρχής προβλέπεται σε αυτό το κράτος μέλος για τις εσωτερικές περιπτώσεις τοποθετήσεων παιδιών.
2. Η απόφαση για την τοποθέτηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί να ληφθεί στο αιτούν κράτος μέλος μόνον εάν η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση ενέκρινε αυτή την τοποθέτηση.
3. Οι προβλεπόμενες στις παραγράφους 1 και 2 διαδικασίες διαβούλευσης ή έγκρισης διέπονται από το δικαίο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.
4. Όταν το αρμόδιο δικαστήριο σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 15 αποφασίσει να τοποθετήσει το παιδί σε ανάδοχη οικογένεια και η τοποθέτηση αυτή θα γίνει σε άλλο κράτος μέλος, και η παρέμβαση δημόσιας αρχής δεν προβλέπεται σε αυτό το κράτος μέλος για τις εσωτερικές περιπτώσεις τοποθέτησης παιδιών, ενημερώνει σχετικώς την κεντρική αρχή ή άλλη αρμόδια αρχή αυτού του κράτους μέλους.

Άρθρο 57

Μέθοδος εργασίας

1. Ο δικαιούχος γονικής μέριμνας μπορεί σύμφωνα με το άρθρο 55 να υποβάλλει αίτηση συνδρομής στην κεντρική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο έχει τη συνήθη διαμονή του ή στην κεντρική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του ή ευρίσκεται. Γενικά, η αίτηση συνοδεύεται από όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες οι οποίες μπορούν να διευκολύνουν την εκτέλεσή της. Εάν η αίτηση συνδρομής αφορά την αναγνώριση ή την εκτέλεση μιας απόφασης σχετικά με την γονική μέριμνα η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ο δικαιούχος γονικής μέριμνας επισυνάπτει στην αίτηση τις σχετικές βεβαιώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 39, το άρθρο 41 παράγραφος 1 ή το άρθρο 42 παράγραφος 1.
2. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή την επίσημη(-ες) γλώσσα(-ες) των θεσμικών οργάνων της Κοινότητας, πέραν της (των) δικής(-ών) τους, στις οποίες μπορούν να συντάσσονται οι κοινοποιήσεις που απευθύνονται στις κεντρικές αρχές.
3. Η συνδρομή των κεντρικών αρχών σύμφωνα με το άρθρο 55 παρέχεται ατελώς.
4. Κάθε κεντρική αρχή αναλαμβάνει τα έξοδά της.

Άρθρο 58

Συνεδριάσεις

1. Οι κεντρικές αρχές, για να διευκολύνουν την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, συνέρχονται τακτικά.
2. Η σύγκληση αυτών των συνεδριάσεων γίνεται σύμφωνα με την απόφαση 2001/470/ΕΚ σχετικά με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Άρθρο 59

Σχέση με άλλες νομικές πράξεις

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 60, 63, 64 και της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, ο παρών κανονισμός αντικαθιστά, για τα κράτη μέλη, τις κατά την έναρξη ισχύος του υφιστάμενες συμβάσεις, οι οποίες έχουν συναφθεί μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών και αφορούν θέματα τα οποία διέπονται από τον παρόντα κανονισμό.
2. α) Η Σουηδία και η Φινλανδία δύνανται να δηλώσουν ότι ισχύει, εν όλω ή εν μέρει, στις μεταξύ των σχέσεις η σύμβαση της 6ης Φεβρουαρίου 1931 μεταξύ Δανίας, Φινλανδίας, Ισλανδίας, Νορβηγίας και Σουηδίας, η οποία

περιέχει διατάξεις ιδιωτικού διεθνούς δικαίου σχετικά με το γάμο, την υιοθεσία και την επιμέλεια, καθώς και το τελικό πρωτόκολλο αυτής, αντί των κανόνων του παρόντος κανονισμού. Οι δηλώσεις αυτές δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ως παράρτημα του κανονισμού. Αυτά τα κράτη μέλη μπορούν να δηλώσουν ανά πάσα στιγμή ότι τις ανακαλούν εν όλω ή εν μέρει.

- β) Η αρχή της απαγόρευσης διακρίσεων λόγω ιθαγενείας μεταξύ των πολιτών της Ένωσης τηρείται.
- γ) Οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας σε κάθε συμφωνία που θα συναφθεί μεταξύ των αναφερομένων στο στοιχείο α) κρατών μελών και θα αφορά θέματα ρυθμιζόμενα στον παρόντα κανονισμό, ευθυγραμμίζονται με τα προβλεπόμενα στον παρόντα κανονισμό.
- δ) Οι αποφάσεις που εκδίδονται σε ένα από τα σκανδιναβικά κράτη που έχει προβεί στη δήλωση του στοιχείου α), στο πλαίσιο δωσιδικίας που αντιστοιχεί σε περίπτωση που προβλέπεται στο κεφάλαιο II του παρόντος κανονισμού, αναγνωρίζονται και εκτελούνται στα υπόλοιπα κράτη μέλη σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στο κεφάλαιο III του παρόντος κανονισμού.

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή:
  - α) αντίγραφο των συμφωνιών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχεία α) και γ), καθώς και των ομοιόμορφων νόμων που τις θέτουν σε ισχύ·
  - β) κάθε καταγγελία ή τροποποίηση των ανωτέρω συμφωνιών ή ομοιόμορφων νόμων.

Άρθρο 60

Σχέση με ορισμένες πολυμερείς συμβάσεις

Στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών που είναι συμβαλλόμενα μέρη του, ο παρών κανονισμός υπερισχύει των ακόλουθων συμβάσεων, στο βαθμό που αφορούν θέματα διεπόμενα από αυτόν:

- α) σύμβαση της Χάγης, της 5ης Οκτωβρίου 1961, σχετικά με την αρμοδιότητα των αρχών και το εφαρμοστέο δίκαιο όσον αφορά την προστασία των ανηλικών·
- β) σύμβαση του Λουξεμβούργου, της 8ης Σεπτεμβρίου 1967, για την αναγνώριση αποφάσεων που αφορούν το κύρος γάμων·
- γ) σύμβαση της Χάγης, της 1ης Ιουνίου 1970, για την αναγνώριση αποφάσεων διαζυγίου και δικαστικού χωρισμού·

δ) ευρωπαϊκή σύμβαση, της 20ής Μαΐου 1980, για την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε θέματα επιμέλειας των τέκνων καθώς και για την αποκατάσταση της επιμέλειάς τους,

και

ε) σύμβαση της Χάγης, της 25ης Οκτωβρίου 1980, για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών.

Άρθρο 61

Σχέσεις με τη σύμβαση της Χάγης της 19ης Οκτωβρίου 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, εκτέλεση και συνεργασία όσον αφορά τη γονική μέριμνα και μέτρα για την προστασία των παιδιών

Στις σχέσεις με τη σύμβαση της Χάγης της 19ης Οκτωβρίου 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, εκτέλεση και συνεργασία όσον αφορά τη γονική μέριμνα και μέτρα για την προστασία των παιδιών, εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός

α) εφόσον το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του στο έδαφος κράτους μέλους·

β) όσον αφορά την αναγνώριση και την εκτέλεση απόφασης αρμόδιου δικαστηρίου κράτους μέλους στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, ακόμη και αν το παιδί έχει τη συνήθη διαμονή του στο έδαφος κράτους μη μέλους, συμβαλλόμενου όμως μέρους στην εν λόγω σύμβαση.

Άρθρο 62

Έκταση των αποτελεσμάτων

1. Οι συμφωνίες και οι συμβάσεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 59 παράγραφος 1 και στα άρθρα 60 και 61 εξακολουθούν να παράγουν αποτελέσματα επί θεμάτων τα οποία δεν ρυθμίζει ο παρών κανονισμός.

2. Οι συμβάσεις του άρθρου 60, και ιδίως η σύμβαση της Χάγης του 1980, συνεχίζουν να παράγουν αποτελέσματα μεταξύ των κρατών μελών που είναι συμβαλλόμενα μέρη τους, τηρουμένου του άρθρου 60.

Άρθρο 63

Συνθήκες με την Αγία Έδρα

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τη διεθνή συμφωνία (Concordat) μεταξύ της Αγίας Έδρας και της Πορτογαλίας, που υπεγράφη στην πόλη του Βατικανού στις 7 Μαΐου 1940.

2. Κάθε απόφαση σχετικά με ελαττωματικό γάμο η οποία εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της συμφωνίας που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, αναγνωρίζεται στα κράτη μέλη υπό τους όρους του κεφαλαίου III τμήμα 1.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 εφαρμόζονται επίσης στις ακόλουθες διεθνείς συμφωνίες (Concordats) με την Αγία Έδρα:

α) συνθήκη του Λατερανού (Concordato lateranense) της 11ης Φεβρουαρίου 1929 μεταξύ της Ιταλίας και της Αγίας Έδρας, όπως τροποποιήθηκε από τη συμφωνία και το πρόσθετο πρωτόκολλο της που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 18 Φεβρουαρίου 1984·

β) συμφωνία μεταξύ της Αγίας Έδρας και της Ισπανίας περί νομικών υποθέσεων, της 3ης Ιανουαρίου 1979.

4. Η αναγνώριση των αποφάσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 2 μπορεί να υπόκειται στην Ιταλία και στην Ισπανία στις ίδιες διαδικασίες και στους ίδιους ελέγχους που ισχύουν για τις αποφάσεις των εκκλησιαστικών δικαστηρίων, οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με τις διεθνείς συνθήκες που συνάπτονται με την Αγία Έδρα και αναφέρονται στη παράγραφο 3.

5. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή:

α) αντίγραφο των συνθηκών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 3·

β) κάθε καταγγελία ή τροποποίηση των εν λόγω συνθηκών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 64

1. Οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται μόνο στις αγωγές που ασκούνται, στα δημόσια έγγραφα που συντάσσονται και στις συμφωνίες μεταξύ μερών που συνάπτονται μετά την έναρξη ισχύος του σύμφωνα με το άρθρο 72.

2. Αποφάσεις που εκδίδονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού κατόπιν αγωγής που έχει ασκηθεί πριν από αυτήν την ημερομηνία, αλλά μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, αναγνωρίζονται και εκτελούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου III του παρόντος κανονισμού, αν οι εφαρμοσθέντες κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας είναι σύμφωνοι με τις διατάξεις του κεφαλαίου II του παρόντος κανονισμού ή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, ή σύμβασης η οποία, κατά την ημερομηνία ασκήσεως της αγωγής, ίσχυε μεταξύ του κράτους μέλους προέλευσης και του κράτους μέλους αναγνώρισης ή εκτέλεσης.

3. Αποφάσεις που εκδίδονται πριν από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού κατόπιν αγωγής που έχει ασκηθεί μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 αναγνωρίζονται και εκτελούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου III του παρόντος κανονισμού στο βαθμό που πρόκειται για απόφαση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου, ή για απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα των κοινών τέκνων που εκδίδεται επ' ευκαιρία αυτών των γαμικών διαφορών.

4. Αποφάσεις που εκδίδονται πριν από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, αλλά μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, κατόπιν αγωγής που έχει ασκηθεί πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 αναγνωρίζονται και εκτελούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου III του παρόντος κανονισμού στο βαθμό που πρόκειται για απόφαση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου, ή για απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα των κοινών τέκνων που εκδίδεται επ' ευκαιρία αυτών των γαμικών διαφορών και οι εφαρμοσθέντες κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας είναι σύμφωνοι με τις διατάξεις του κεφαλαίου II του παρόντος κανονισμού ή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, ή σύμβασης η οποία, κατά την ημερομηνία ασκήσεως της αγωγής, ίσχυε μεταξύ του κράτους μέλους προέλευσης και του κράτους μέλους αναγνώρισης ή εκτέλεσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 65

Επανεξέταση

Το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2012, και εν συνεχεία ανά πενταετία, η Επιτροπή, βασιζόμενη σε πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη, υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού συνυποχρησμένη, ενδεχομένως, από προτάσεις για την προσαρμογή του.

Άρθρο 66

Κράτη μέλη με δύο ή περισσότερα συστήματα δικαίου

Στα κράτη μέλη όπου εφαρμόζονται σε διαφορετικές εδαφικές ενότητες δύο ή περισσότερα συστήματα δικαίου ή σύνολα κανόνων που αφορούν τα θέματα που διέπονται από τον παρόντα κανονισμό:

- α) κάθε αναφορά στη συνήθη διαμονή στο οικείο κράτος μέλος αφορά τη συνήθη διαμονή σε μια εδαφική ενότητα·
- β) κάθε αναφορά στην ιθαγένεια ή, στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου, στο «domicile», αφορά την εδαφική ενότητα που ορίζεται από το δικαιο του οικείου κράτους·
- γ) κάθε αναφορά στην αρχή κράτους μέλους αναφέρεται στην αρχή μιας εδαφικής ενότητας που ανήκει στο συγκεκριμένο κράτος μέλος·
- δ) κάθε αναφορά στους κανόνες του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση αναγνώρισης ή εκτέλεσης αφορά τους κανόνες της εδαφικής ενότητας στην οποία γίνεται επίκληση της διεθνούς δικαιοδοσίας, της αναγνώρισης ή της εκτέλεσης.

Άρθρο 67

Πληροφορίες για τις κεντρικές αρχές και δεκτές γλώσσες

Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή εντός προθεσμίας τριών μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού:

- α) τα ονόματα, διευθύνσεις και μέσα επικοινωνίας όσον αφορά τις κεντρικές αρχές που διορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 53·
- β) τις γλώσσες που γίνονται δεκτές για ανακοινώσεις που απευθύνονται στις κεντρικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 57 παράγραφος 2,

και

- γ) τις γλώσσες που γίνονται δεκτές για το πιστοποιητικό που αφορά το δικαίωμα επικοινωνίας σύμφωνα με το άρθρο 45 παράγραφος 2.

Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή κάθε τροποποίηση των συγκεκριμένων πληροφοριών.

Η Επιτροπή θέτει αυτές τις πληροφορίες στη διάθεση του κοινού.

Άρθρο 68

Πληροφορίες σχετικά τα δικαστήρια προσφυγής και τα ένδικα μέσα

Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τους καταλόγους των δικαστηρίων και των ενδίκων μέσων που προβλέπονται στα άρθρα 21, 29, 33 και 34, καθώς και τις τροποποιήσεις που επέρχονται σε αυτούς.

Η Επιτροπή επικαιροποιεί τις πληροφορίες αυτές και τις θέτει στη διάθεση του κοινού μέσω δημοσίευσής τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* και οιοδήποτε άλλου ενδεικνυόμενου μέσου.

Άρθρο 69

Τροποποιήσεις των παραρτημάτων

Κάθε τροποποίηση των εντύπων που παρατίθενται στα παραρτήματα I έως IV αποφασίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 70 παράγραφος 2.

Άρθρο 70

Επιτροπή

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή (εφεξής «επιτροπή»).
2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 3 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ.
3. Η επιτροπή καταρτίζει τον εσωτερικό κανονισμό της.

Άρθρο 71

Κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000

1. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 καταργείται από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.
2. Κάθε παραπομπή στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 νοείται ως παραπομπή στον παρόντα κανονισμό σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που περιλαμβάνεται στο παράρτημα V.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Βρυξέλλες, 27 Νοεμβρίου 2003.

Άρθρο 72

Έναρξη ισχύος

- Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την 1η Αυγούστου 2004.
- Ο παρών κανονισμός αρχίζει να εφαρμόζεται από την 1η Μαρτίου 2005, εκτός από τα άρθρα 67, 68, 69 και 70, που εφαρμόζονται από την 1η Αυγούστου 2004.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

R. CASTELLI

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 39 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΣΕ ΓΑΜΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ⁽¹⁾

1. Κράτος μέλος προέλευσης
2. Δικαστήριο ή αρχή που εξέδωσε το πιστοποιητικό
  - 2.1. Όνομα
  - 2.2. Διεύθυνση
  - 2.3. Τηλ./φαξ/ηλεκτρονική διεύθυνση
3. Στοιχεία γάμου
  - 3.1. Στοιχεία της συζύγου
    - 3.1.1. Πλήρες όνομα
    - 3.1.2. Διεύθυνση
    - 3.1.3. Χώρα και τόπος γέννησης
    - 3.1.4. Ημερομηνία γέννησης
  - 3.2. Στοιχεία του συζύγου
    - 3.2.1. Πλήρες όνομα
    - 3.2.2. Διεύθυνση
    - 3.2.3. Χώρα και τόπος γέννησης
    - 3.2.4. Ημερομηνία γέννησης
  - 3.3. Χώρα, τόπος (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν) και ημερομηνία γάμου
    - 3.3.1. Χώρα γάμου
    - 3.3.2. Τόπος γάμου (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
    - 3.3.3. Ημερομηνία γάμου
4. Δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση
  - 4.1. Όνομα του δικαστηρίου
  - 4.2. Τόπος του δικαστηρίου
5. Απόφαση
  - 5.1. Ημερομηνία
  - 5.2. Αριθμός αναφοράς
  - 5.3. Είδος απόφασης
    - 5.3.1. Διαζύγιο
    - 5.3.2. Ακύρωση γάμου
    - 5.3.3. Δικαστικός χωρισμός

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000.

- 5.4. Η απόφαση εκδόθηκε ερήμην;
- 5.4.1. Όχι
- 5.4.2. Ναι ⁽¹⁾
6. Ονόματα διαδίκων στους οποίους χορηγήθηκε δικαστική αρωγή
7. Η απόφαση υπόκειται σε αναιρέση σύμφωνα με το δικαιο του κράτους μέλους προέλευσης;
- 7.1. Όχι
- 7.2. Ναι
8. Ημερομηνία έναρξης ισχύος στο κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκε η απόφαση
- 8.1. Διαζύγιο
- 8.2. Δικαστικός χωρισμός

Έγινε ..... , ημερομηνία .....

Υπογραφή ή/και σφραγίδα

_____

⁽¹⁾ Πρέπει να επισυνάπτονται τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 37 παράγραφος 2.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 39 ΣΚΕΤΙΚΑ ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΓΟΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ⁽¹⁾

1. Κράτος μέλος προέλευσης
2. Δικαστήριο ή αρχή που εξέδωσε το πιστοποιητικό
  - 2.1. Όνομα
  - 2.2. Διεύθυνση
  - 2.3. Τηλ./φαξ/ηλεκτρονική διεύθυνση
3. Δικαιούχος(-οι) δικαιώματος επικοινωνίας
  - 3.1. Πλήρες όνομα
  - 3.2. Διεύθυνση
  - 3.3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
4. Δικαιούχοι γονικής μέριμνας πλην των αναφερομένων στο σημείο 3 ⁽²⁾
  - 4.1.
    - 4.1.1. Πλήρες όνομα
    - 4.1.2. Διεύθυνση
    - 4.1.3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
  - 4.2.
    - 4.2.1. Πλήρες όνομα
    - 4.2.2. Διεύθυνση
    - 4.2.3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
  - 4.3.
    - 4.3.1. Πλήρες όνομα
    - 4.3.2. Διεύθυνση
    - 4.3.3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
5. Δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση
  - 5.1. Όνομα του δικαστηρίου
  - 5.2. Τόπος του δικαστηρίου
6. Απόφαση
  - 6.1. Ημερομηνία
  - 6.2. Αριθμός αναφοράς
  - 6.3. Η απόφαση εκδόθηκε ερήμην;
    - 6.3.1. Όχι
    - 6.3.2. Ναι ⁽³⁾

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000.

⁽²⁾ Όταν η μέριμνα είναι κοινή, ο αναφερόμενος στο σημείο 3 μπορεί να αναφερθεί και στο σημείο 4.

⁽³⁾ Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να επισυνάπτονται τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 37 παράγραφος 2.

7. Παιδιά που καλύπτονται από την απόφαση ⁽¹⁾
  - 7.1. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
  - 7.2. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
  - 7.3. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
  - 7.4. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
8. Ονόματα διαδικών στους οποίους χορηγήθηκε δικαστική αρωγή
9. Πιστοποιητικό εκτελεστότητας και επίδοσης/κοινοποίησης
  - 9.1. Η απόφαση είναι εκτελεστή σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους προέλευσης;
    - 9.1.1. Ναι
    - 9.1.2. Όχι
  - 9.2. Η απόφαση επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε στον αντίδικο κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση;
    - 9.2.1. Ναι
      - 9.2.1.1. Πλήρες όνομα του αντιδίκου
      - 9.2.1.2. Διεύθυνση
      - 9.2.1.3. Ημερομηνία επίδοσης/κοινοποίησης
    - 9.2.2. Όχι
10. Συγκεκριμένα στοιχεία για τις αποφάσεις που αφορούν το δικαίωμα επικοινωνίας αν ο εκτελεστήριος τύπος ζητείται βάσει του άρθρου 28. Η δυνατότητα αυτή προβλέπεται από το άρθρο 40 παράγραφος 2:
  - 10.1. Διακανονισμοί για την άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας (εάν και εφόσον τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται στην απόφαση)
    - 10.1.1. Ημερομηνία, ώρα
      - 10.1.1.1. Έναρξη
      - 10.1.1.2. Λήξη
    - 10.1.2. Τόπος
    - 10.1.3. Ειδικές υποχρεώσεις του δικαιούχου γονικής μέριμνας
    - 10.1.4. Ειδικές υποχρεώσεις του δικαιούχου του δικαιώματος επικοινωνίας
    - 10.1.5. Ενδεχόμενοι περιορισμοί σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας
11. Συγκεκριμένα στοιχεία για τις αποφάσεις που αφορούν την επιστροφή του παιδιού αν ο εκτελεστήριος τύπος ζητείται βάσει του άρθρου 28. Η δυνατότητα αυτή προβλέπεται από το άρθρο 40 παράγραφος 2:
  - 11.1. Η απόφαση προβλέπει την επιστροφή του παιδιού
  - 11.2. Πρόσωπο στο οποίο θα γίνει η επιστροφή του παιδιού (εάν και εφόσον το στοιχείο αυτό περιλαμβάνεται στην απόφαση)
    - 11.2.1. Πλήρες όνομα
    - 11.2.2. Διεύθυνση

Έγινε ..... , ημερομηνία .....

Υπογραφή ή/και σφραγίδα

⁽¹⁾ Εάν το πιστοποιητικό αφορά περισσότερα των τεσσάρων παιδιών, χρησιμοποιήστε δεύτερο έντυπο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 41 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΚΕΤΙΚΑ ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ⁽¹⁾

1. Κράτος μέλος προέλευσης
2. Δικαστήριο ή αρχή που εξέδωσε το πιστοποιητικό
  - 2.1. Όνομα
  - 2.2. Διεύθυνση
  - 2.3. Τηλ./φαξ/ηλεκτρονική διεύθυνση
3. Δικαιούχοι του δικαιώματος επικοινωνίας
  - 3.1. Πλήρες όνομα
  - 3.2. Διεύθυνση
  - 3.3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
4. Δικαιούχοι της γονικής μέριμνας, πέραν των αναφερομένων στο σημείο 3 ⁽²⁾ ⁽³⁾
  - 4.1.
    - 4.1.1. Πλήρες όνομα
    - 4.1.2. Διεύθυνση
    - 4.1.3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
  - 4.2.
    - 4.2.1. Πλήρες όνομα
    - 4.2.2. Διεύθυνση
    - 4.2.3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
  - 4.3. Άλλοι
    - 4.3.1. Πλήρες όνομα
    - 4.3.2. Διεύθυνση
    - 4.3.3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
5. Δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση
  - 5.1. Όνομα του δικαστηρίου
  - 5.2. Τόπος του δικαστηρίου
6. Απόφαση
  - 6.1. Ημερομηνία
  - 6.2. Αριθμός αναφοράς

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000.

⁽²⁾ Όταν η μέριμνα είναι κοινή, ο αναφερόμενος στο σημείο 3 μπορεί να αναφερθεί και στο σημείο 4.

⁽³⁾ Σταυρός στο σημείο που αντιστοιχεί στο πρόσωπο έναντι του οποίου θα πρέπει να εκτελεσθεί η απόφαση.

7. Παιδιά που καλύπτονται από την απόφαση ⁽¹⁾
  - 7.1. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
  - 7.2. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
  - 7.3. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
  - 7.4. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
8. Η απόφαση επιδέχεται προσφυγής στο κράτος μέλος προέλευσης:
  - 8.1. Ναι
  - 8.2. Όχι
9. Σε περίπτωση ερημοδικίας, το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε στον ερημοδικήσαντα, εγκαίρως, και κατά τρόπον ώστε αυτός να μεριμνήσει για την υπεράσπισή του, ή, αν του επεδόθη ή του κοινοποιήθηκε με τήρηση των προϋποθέσεων αυτών, αποδείχθηκε ότι αποδέχεται την απόφαση κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση
10. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν δυνατότητα ακρόασης
11. Έχει δοθεί στα τέκνα δυνατότητα ακρόασης, εκτός αν αυτό αντενδείκνυται δεδομένης της ηλικίας και του βαθμού ωριμότητάς τους
12. Διακανονισμοί για την άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας (αν και εφόσον τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται στην απόφαση)
  - 12.1. Ημερομηνία, ώρα
    - 12.1.1. Έναρξη
    - 12.1.2. Λήξη
  - 12.2. Τόπος
  - 12.3. Ειδικές υποχρεώσεις του δικαιούχου γονικής μέριμνας
  - 12.4. Ειδικές υποχρεώσεις του δικαιούχου του δικαιώματος επικοινωνίας
  - 12.5. Ενδεχόμενοι περιορισμοί σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας
13. Ονόματα διαδίκων στους οποίους χορηγήθηκε δικαστική αρωγή

Έγινε ..... , ημερομηνία .....

Υπογραφή ή/και σφραγίδα

⁽¹⁾ Εάν το πιστοποιητικό αφορά περισσότερα των τεσσάρων παιδιών, χρησιμοποιήστε δεύτερο έντυπο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 42 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΚΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ⁽¹⁾

1. Κράτος μέλος προέλευσης
2. Δικαστήριο ή αρχή που εξέδωσε το πιστοποιητικό
  - 2.1. Όνομα
  - 2.2. Διεύθυνση
  - 2.3. Τηλ./φαξ/ηλεκτρονική διεύθυνση
3. Πρόσωπο στο οποίο πρέπει να επιστραφεί το παιδί (αν το στοιχείο αυτό προβλέπεται στην απόφαση)
  - 3.1. Πλήρες όνομα
  - 3.2. Διεύθυνση
  - 3.3. Ημερομηνία και τόπος γεννήσεως (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
4. Δικαιούχοι γονικής μέριμνας ⁽²⁾
  - 4.1. Μητέρα
    - 4.1.1. Πλήρες όνομα
    - 4.1.2. Διεύθυνση (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
    - 4.1.3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
  - 4.2. Πατέρας
    - 4.2.1. Πλήρες όνομα
    - 4.2.2. Διεύθυνση (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
    - 4.2.3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
  - 4.3. Λοιποί
    - 4.3.1. Πλήρες όνομα
    - 4.3.2. Διεύθυνση (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
    - 4.3.3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης (αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν)
5. Πρόσωπο επιφορτισμένο με την επιστροφή του παιδιού (εφόσον το στοιχείο αυτό προβλέπεται στην απόφαση)
  - 5.1. Πλήρες όνομα
  - 5.2. Διεύθυνση (αν το στοιχείο αυτό είναι διαθέσιμο)
6. Δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση
  - 6.1. Όνομα του δικαστηρίου
  - 6.2. Τόπος του δικαστηρίου

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000.

⁽²⁾ Προαιρετικώς.

7. Απόφαση
    - 7.1. Ημερομηνία
    - 7.2. Αριθμός αναφοράς
  8. Παιδιά που καλύπτονται από την απόφαση ⁽¹⁾
    - 8.1. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
    - 8.2. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
    - 8.3. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
    - 8.4. Πλήρες όνομα και ημερομηνία γέννησης
  9. Η απόφαση διατάσσει την επιστροφή του παιδιού
  10. Η απόφαση είναι εκτελεστή στο κράτος μέλος προέλευσης:
    - 10.1. Ναι
    - 10.2. Όχι
  11. Έχει χορηγηθεί στα παιδιά η δυνατότητα ακρόασης, εκτός αν αυτό αντενδείκνυται δεδομένης της ηλικίας και του βαθμού ωριμότητάς τους
  12. Τα μέρη είχαν δυνατότητα ακρόασης
  13. Η απόφαση προβλέπει την επιστροφή του παιδιού και το δικαστήριο έλαβε υπόψη στην απόφασή του τους λόγους και τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων βασίζεται η ληφθείσα απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 13 της σύμβασης της Χάγης της 25ης Οκτωβρίου 1980 για τις αστικές πτυχές διεθνούς απαγωγής παιδιών
  14. Ενδεχομένως, λεπτομέρειες εφαρμογής των μέτρων που ελήφθησαν από το δικαστήριο ή τις αρχές προκειμένου να διασφαλίσουν την προστασία του παιδιού μετά την επιστροφή του στο κράτος της συνήθους διαμονής του
  15. Ονόματα διαδίκων στους οποίους χορηγήθηκε δικαστική αρωγή
- Έγινε ..... , ημερομηνία .....

Υπογραφή ή/και σφραγίδα

⁽¹⁾ Εάν καλύπτονται περισσότερα των τεσσάρων παιδιών, χρησιμοποιήστε δεύτερο έντυπο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ (ΕΚ) αριθ. 1347/2000

Άρθρα που καταργούνται	Αντίστοιχα άρθρα του νέου κειμένου	Άρθρα που καταργούνται	Αντίστοιχα άρθρα του νέου κειμένου
1	1, 2	25	32
2	3	26	33
3	12	27	34
4		28	35
5	4	29	36
6	5	30	50
7	6	31	51
8	7	32	37
9	17	33	39
10	18	34	38
11	16, 19	35	52
12	20	36	59
13	2, 49, 46	37	60, 61
14	21	38	62
15	22, 23	39	
16		40	63
17	24	41	66
18	25	42	64
19	26	43	65
20	27	44	68, 69
21	28	45	70
22	21, 29	46	72
23	30	Παράρτημα I	68
24	31	Παράρτημα II	68
		Παράρτημα III	68
		Παράρτημα IV	Παράρτημα I
		Παράρτημα V	Παράρτημα II

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

Δήλωση της Σουηδίας και της Φινλανδίας, δυνάμει του άρθρου 59 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού του Συμβουλίου περί της διεθνούς δικαιοδοσίας και της εκτέλεσης των αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000.

Δήλωση της Σουηδίας:

Σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού του Συμβουλίου περί της διεθνούς δικαιοδοσίας, αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, η Σουηδία δηλώνει ότι ισχύει, στο σύνολό της, στις σχέσεις μεταξύ Σουηδίας και Φινλανδίας η σύμβαση της 6ης Φεβρουαρίου 1931 μεταξύ Δανίας, Φινλανδίας, Ισλανδίας, Νορβηγίας και Σουηδίας, η οποία περιέχει διατάξεις ιδιωτικού διεθνούς δικαίου σχετικά με το γάμο, την υιοθεσία και την επιμέλεια, καθώς και το τελικό πρωτόκολλο αυτής, αντί των κανόνων του κανονισμού.

Δήλωση της Φινλανδίας:

Σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού του Συμβουλίου περί της διεθνούς δικαιοδοσίας, αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, η Φινλανδία δηλώνει ότι η σύμβαση της 6ης Φεβρουαρίου 1931 μεταξύ Δανίας, Ισλανδίας, Νορβηγίας, Σουηδίας και Φινλανδίας, η οποία περιέχει διατάξεις ιδιωτικού διεθνούς δικαίου σχετικά με το γάμο, την υιοθεσία και την επιμέλεια καθώς και το τελικό πρωτόκολλο αυτής ισχύει πλήρως στις σχέσεις μεταξύ Σουηδίας και Φινλανδίας, αντί των κανόνων του παρόντος κανονισμού.

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

Περιεχόμενα

I Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση

- ★ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 1

II Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση

Συμβούλιο

2003/882/ΕΚ:

- ★ Απόφαση του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, περί εξουσιοδότησεως των κρατών μελών που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση των Παρισίων της 29ης Ιουλίου 1960 για την αστική ευθύνη στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας να υπογράψουν προς το συμφέρον της Ευρωπαϊκής Κοινότητας το πρωτόκολλο περί τροποποίησης της εν λόγω σύμβασης 30

Πρωτόκολλο περί τροποποίησης της σύμβασης της 29ης Ιουλίου 1960 για την αστική ευθύνη στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, όπως τροποποιήθηκε από το πρόσθετο πρωτόκολλο της 28ης Ιανουαρίου 1964 και από το πρωτόκολλο της 16ης Νοεμβρίου 1982 32

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 27ης Νοεμβρίου 2003

περί εξουσιοδότησεως των κρατών μελών που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση των Παρισίων της 29ης Ιουλίου 1960 για την αστική ευθύνη στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας να υπογράψουν προς το συμφέρον της Ευρωπαϊκής Κοινότητας το πρωτόκολλο περί τροποποίησης της εν λόγω σύμβασης

(2003/822/EK)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 61 στοιχείο γ), και το άρθρο 67 παράγραφος 5 και σε συνδυασμό με το άρθρο 300 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

την πρόταση της Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη του πρωτοκόλλου περί τροποποίησης της σύμβασης της 29ης Ιουλίου 1960 για την αστική ευθύνη στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, όπως τροποποιήθηκε από το πρόσθετο πρωτόκολλο της 28ης Ιανουαρίου 1964 και από το πρωτόκολλο της 16ης Νοεμβρίου 1982 (στο εξής «σύμβαση των Παρισίων»), έγιναν με σκοπό τη βελτίωση των αποζημιώσεων που καταβάλλονται στα θύματα ζημιών που προκλήθηκαν από πυρηνικά ατυχήματα. Το πρωτόκολλο προβλέπει την αύξηση των ποσών της ευθύνης και την επέκταση του καθεστώτος αστικής ευθύνης στο χώρο της πυρηνικής ενέργειας στις περιβαλλοντικές ζημιές.
- (2) Στα ζητήματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή διεξήγαγε εξ' ονόματος της Κοινότητας τις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη του πρωτοκόλλου περί τροποποίησης της σύμβασης των Παρισίων, βάσει των διαπραγματευτικών οδηγιών του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2002. Ωστόσο, στις διαπραγματευτικές οδηγίες του Συμβουλίου δεν προβλεπόταν η διαπραγμάτευση της ρήτρας που θα επέτρεπε την προσχώρηση της Κοινότητας στο πρωτόκολλο.
- (3) Το πρωτόκολλο εγκρίθηκε οριστικά από τα συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης των Παρισίων. Το κείμενο του πρωτοκόλλου είναι σύμφωνο με τις διαπραγματευτικές οδηγίες του Συμβουλίου.
- (4) Η Κοινότητα έχει αποκλειστική αρμοδιότητα στα θέματα της τροποποίησης του άρθρου 13 της σύμβασης των Παρισίων, στο μέτρο που η εν λόγω τροποποίηση επηρεάζει τους

κανόνες που θεσπίζονται με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις⁽¹⁾. Τα κράτη μέλη διατηρούν τις αρμοδιότητές τους στους θεματικούς τομείς που καλύπτονται από το πρωτόκολλο, οι οποίοι δεν επηρεάζουν το κοινοτικό δίκαιο. Λόγω του αντικειμένου και του σκοπού του τροποποιητικού πρωτοκόλλου, η αποδοχή των ρυθμίσεων του πρωτοκόλλου που εμπίπτουν στις κοινοτικές αρμοδιότητες δεν είναι δυνατόν να διαχωριστεί από τις ρυθμίσεις που υπάγονται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών.

- (5) Το πρωτόκολλο περί τροποποίησης της σύμβασης των Παρισίων εμφανίζει ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα της Κοινότητας και των κρατών μελών της, επειδή επιτρέπει τη βελτίωση των αποζημιώσεων για τις ζημιές που προκαλούνται από πυρηνικά ατυχήματα.
- (6) Στη σύμβαση των Παρισίων και το τροποποιητικό της πρωτόκολλο δεν μπορούν να συμμετάσχουν περιφερειακοί οργανισμοί. Εξαιτίας του γεγονότος αυτού, η Κοινότητα δεν είναι η ίδια σε θέση να υπογράψει και να κυρώσει το πρωτόκολλο, αλλά ούτε και να προσχωρήσει σε αυτό. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δικαιολογείται να υπογράψουν, όλως κατ' εξαίρεση, τα κράτη μέλη το πρωτόκολλο, προς το συμφέρον της Κοινότητας.
- (7) Τρία κράτη μέλη, η Αυστρία, η Ιρλανδία και το Λουξεμβούργο, δεν είναι ωστόσο συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης των Παρισίων. Δεδομένου ότι το πρωτόκολλο τροποποιεί τη σύμβαση των Παρισίων, ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 44/2001 εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την εν λόγω σύμβαση να εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν τους κανόνες αρμοδιότητας που προβλέπονται από την εν λόγω σύμβαση και ότι το πρωτόκολλο δεν τροποποιεί ουσιαστικά τους κανόνες αρμοδιότητας της προαναφερόμενης σύμβασης, δικαιολογείται αντικειμενικά να είναι απο-

⁽¹⁾ ΕΕ L 12 της 16.1.2001, σ. 1.

δέκτες της παρούσας απόφασης μόνο τα κράτη μέλη που αποτελούν συμβαλλόμενα μέλη της σύμβασης των Παρισίων. Κατά συνέπεια, η Αυστρία, η Ιρλανδία και το Λουξεμβούργο θα συνεχίσουν να βασίζονται στους κοινοτικούς κανόνες που περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 και να τους εφαρμόζουν στον τομέα τον οποίο καλύπτουν η σύμβαση των Παρισίων και το τροποποιητικό πρωτόκολλό της.

- (8) Κατά συνέπεια, επιβάλλεται τα κράτη μέλη που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση των Παρισίων να υπογράψουν, προς το συμφέρον της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και υπό τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα απόφαση, το πρωτόκολλο περί τροποποιήσεως της σύμβασης των Παρισίων, υπό την επιφύλαξη της ενδεχόμενης σύναψής του σε κάποια μεταγενέστερη ημερομηνία. Η υπογραφή αυτή δεν θίγει τη θέση της Αυστρίας, της Ιρλανδίας και του Λουξεμβούργου.
- (9) Κατά συνέπεια, η εφαρμογή των διατάξεων του πρωτοκόλλου όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα περιορισθεί στα κράτη μέλη που είναι τη στιγμή αυτή συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης των Παρισίων και δεν θίγει τη θέση της Αυστρίας, της Ιρλανδίας και του Λουξεμβούργου.
- (10) Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεσμεύονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 και συμμετέχουν ως εκ τούτου στην έκδοση της παρούσας απόφασης.
- (11) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας απόφασης και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

Άρθρο 1

1. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας, τα κράτη μέλη που είναι τη στιγμή αυτή συμβαλλόμενα μέρη της σύμ-

βασης των Παρισίων υπογράφουν το πρωτόκολλο περί τροποποιήσεως της σύμβασης των Παρισίων, υπό την επιφύλαξη της ενδεχόμενης σύναψής του σε κάποια μεταγενέστερη ημερομηνία και προς το συμφέρον της Κοινότητας. Η υπογραφή αυτή δεν θίγει τη θέση της Αυστρίας, της Ιρλανδίας και του Λουξεμβούργου.

2. Το κείμενο του πρωτοκόλλου περί τροποποιήσεως της σύμβασης των Παρισίων επισυνάπτεται στην παρούσα απόφαση.

3. Ως «κράτη μέλη» νοούνται στην παρούσα απόφαση όλα τα κράτη μέλη εκτός της Αυστρίας, της Δανίας, της Ιρλανδίας, και του Λουξεμβούργου.

Άρθρο 2

Τα κράτη μέλη καταβάλλουν μέριμνα ώστε να υπογράψουν το πρωτόκολλο πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2003.

Άρθρο 3

Κατά την υπογραφή του πρωτοκόλλου περί τροποποιήσεως της σύμβασης των Παρισίων τα κράτη μέλη ενημερώνουν εγγράφως τη Γενική Γραμματεία του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης ότι η υπογραφή πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τους όρους της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Βρυξέλλες, 27 Νοεμβρίου 2003.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
R. CASTELLI

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

περί τροποποίησης της σύμβασης της 29ης Ιουλίου 1960 για την αστική ευθύνη στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, όπως τροποποιήθηκε από το πρόσθετο πρωτόκολλο της 28ης Ιανουαρίου 1964 και από το πρωτόκολλο της 16ης Νοεμβρίου 1982

ΟΙ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, του Βασιλείου του Βελγίου, του Βασιλείου της Δανίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Νορβηγίας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, του Βασιλείου της Σουηδίας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και της Δημοκρατίας της Τουρκίας,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ΟΤΙ είναι επιθυμητή η τροποποίηση της Σύμβασης για την αστική ευθύνη στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, η οποία είχε συναφθεί στο Παρίσι στις 29 Ιουλίου 1960, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Οργάνωσης Οικονομικής Συνεργασίας, που αποτελεί πλέον τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, όπως τροποποιήθηκε από το πρόσθετο πρωτόκολλο που υπεγράφη στο Παρίσι στις 28 Ιανουαρίου 1964 και από το πρωτόκολλο που υπεγράφη στο Παρίσι στις 16 Νοεμβρίου 1982,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τα ακόλουθα:

I.

Η σύμβαση της 29ης Ιουλίου 1960 για την αστική ευθύνη στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, όπως τροποποιήθηκε από το πρόσθετο πρωτόκολλο της 28ης Ιανουαρίου 1964 και από το πρωτόκολλο της 16ης Νοεμβρίου 1982, τροποποιείται ως εξής:

A. Τα σημεία i) και ii) του στοιχείου α) του άρθρου 1 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

- «i) Ως “πυρηνικό ατύχημα” νοείται κάθε γεγονός ή διαδοχική σειρά γεγονότων της αυτής προέλευσης, που προκαλούν πυρηνική ζημία.
- ii) Ως “πυρηνική εγκατάσταση” νοούνται οι πυρηνικοί αντιδραστήρες, εξαιρουμένων των αντιδραστήρων που αποτελούν εξάρτημα οποιουδήποτε μεταφορικού μέσου. Τα εργοστάσια βιομηχανικής παραγωγής ή επεξεργασίας πυρηνικών ουσιών· τα εργοστάσια διαχωρισμού των ισοτόπων του πυρηνικού καυσίμου· τα εργοστάσια επανεπεξεργασίας ακτινοβοληθέντων πυρηνικών καυσίμων· οι άλλες εγκαταστάσεις για την εναποθήκευση των πυρηνικών ουσιών, εκτός των εγκαταστάσεων που προορίζονται για την περιστασιακή εναποθήκευση των ουσιών αυτών κατά τη διάρκεια της μεταφοράς τους· οι εγκαταστάσεις για τη διάθεση των πυρηνικών ουσιών· κάθε αντιδραστήρας, εργοστάσιο, μονάδα ή εγκατάσταση της μορφής αυτής, που είναι στη φάση του παροπλισμού τους· και οι υπόλοιπες εγκαταστάσεις αυτού του είδους στις οποίες υπάρχουν πυρηνικά καύσιμα ή ραδιενεργά προϊόντα ή απόβλητα, όπως προσδιορίζει η διευθύνουσα επιτροπή πυρηνικής ενέργειας του οργανισμού (στο εξής “διευθύνουσα επιτροπή”), κατά διαστήματα· κάθε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να προσδιορίζει ότι δύο ή περισσότερες πυρηνικές εγκαταστάσεις ενός φορέα εκμετάλλευσης οι οποίες βρίσκονται στον ίδιο τόπο εγκατάστασης πρέπει από κοινού να αντιμετωπίζονται ως ενιαία πυρηνική εγκατάσταση μαζί με τους άλλους χώρους σε εκείνο τον τόπο εγκατάστασης, στον οποίο διατηρούνται οι πυρηνικές ουσίες ή τα ραδιενεργά προϊόντα ή απόβλητα».

B. Στο στοιχείο α) του άρθρου 1 προστίθενται τα ακόλουθα τέσσερα νέα σημεία vii), viii), ix) και x):

«vii) Ως “πυρηνική ζημία” νοείται:

1. η απώλεια της ζωής ή η σωματική βλάβη ενός προσώπου,
2. η απώλεια ή η ζημία ενός περιουσιακού στοιχείου,

και καθεμία από τις ακόλουθες περιπτώσεις, στο βαθμό που προσδιορίζεται από το νόμο του αρμόδιου δικαστηρίου:

3. η οικονομική απώλεια που απορρέει από την απώλεια ή τη ζημία που αναφέρονται στα προαναφερόμενα σημεία 1 ή 2, στο μέτρο που δεν συμπεριλαμβάνονται στα προαναφερόμενα σημεία, εάν πλήττει κάποιο πρόσωπο το οποίο δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση αναφορικά με την εν λόγω απώλεια ή ζημία,
4. οι δαπάνες των μέτρων αποκατάστασης του περιβάλλοντος που έχει υποστεί βλάβες, εκτός εάν οι βλάβες αυτές είναι ασημαντές, εάν τα μέτρα αυτά λαμβάνονται πράγματι ή πρέπει να ληφθούν και στο βαθμό που οι δαπάνες δεν συμπεριλαμβάνονται στο προαναφερόμενο σημείο 2,

5. οι απώλειες εισοδήματος που είναι άμεση απόρροια κάθε χρήσης ή απόλαυσης του περιβάλλοντος, οι οποίες αποτελούν συνέπεια των σημαντικών ζημιών που επιφέρονται στο εν λόγω περιβάλλον, και στο μέτρο που δεν συμπεριλαμβάνονται στο προαναφερόμενο σημείο 2,
6. οι δαπάνες των προληπτικών μέτρων αντιμετώπισης και οι περαιτέρω απώλειες ή ζημιές που προκαλούνται από τα μέτρα αυτά,

στην περίπτωση των προαναφερόμενων σημείων 1 έως 5, στο βαθμό που οι απώλειες ή οι ζημιές προκύπτουν ή είναι συνέπεια της ιοντίζουσας ακτινοβολίας η οποία εκπέμπεται από οποιαδήποτε πηγή ραδιενέργειας εντός πυρηνικής εγκατάστασης ή οι οποίες εκπέμπονται από πυρηνικά καύσιμα ή ραδιενεργά προϊόντα ή απόβλητα που βρίσκονται εντός ή από πυρηνικές ουσίες η οποίες προέρχονται, έχουν την αφετηρία τους ή διαβιβάζονται σε πυρηνική εγκατάσταση, ανεξάρτητα από το εάν αυτό οφείλεται στις ραδιενεργές ιδιότητες της προαναφερόμενης ύλης ή εάν αποτελεί συνδυασμό των ραδιενεργών ιδιοτήτων που επενεργούν με τοξικές, εκρηκτικές ή άλλες επικίνδυνες ιδιότητες της ουσίας αυτής.

- viii) Ως “μέτρα αποκατάστασης” νοούνται όλα τα εύλογα μέτρα τα οποία έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές του κράτους στο οποίο ελήφθησαν τα μέτρα αυτά και σκοπός των οποίων είναι η αποκατάσταση ή η επανόρθωση των στοιχείων του περιβάλλοντος που έχουν υποστεί ζημία ή έχουν καταστραφεί ή η ένταξη, όπου αυτό εμφανίζεται εύλογο, των αντίστοιχων αυτών στοιχείων στο περιβάλλον. Η νομοθεσία του κράτους στο οποίο έχει συντελεσθεί η πυρηνική ζημία προσδιορίζει ποιος δικαιούται να λάβει τα μέτρα αυτά.
- ix) Ως “προληπτικά μέτρα αντιμετώπισης” νοούνται οποιαδήποτε εύλογα μέτρα που λαμβάνονται από οποιοδήποτε πρόσωπο έπειτα από την επέλευση ενός πυρηνικού ατυχήματος ή ενός γεγονότος από το οποίο εκπορεύεται σοβαρή και επικείμενη απειλή πυρηνικής ζημίας, προς αποτροπή ή ελαχιστοποίηση των πυρηνικών ζημιών που αναφέρονται στο προαναφερόμενο στοιχείο α) σημεία vii) 1 έως 5, υπό τον όρο ότι θα δοθούν οι εγκρίσεις των αρμοδίων αρχών οι οποίες απαιτούνται βάσει της νομοθεσίας του κράτους στο οποίο ελήφθησαν τα μέτρα αυτά.
- x) Ως “εύλογα μέτρα” νοούνται τα μέτρα εκείνα τα οποία, βάσει της νομοθεσίας του αρμόδιου δικαστηρίου, κρίνονται κατάλληλα και ανάλογα, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων, όπως για παράδειγμα:
  1. τη φύση και την έκταση της πυρηνικής ζημίας που έχει συντελεσθεί ή, στην περίπτωση των προληπτικών μέτρων αντιμετώπισης, τη φύση και την έκταση του κινδύνου επέλευσης της ζημίας αυτής,
  2. την έκταση στην οποία τα εν λόγω μέτρα αναμένεται να αποδειχθούν αποτελεσματικά, κατά τη στιγμή της θέσπισής τους, και
  3. τις συναφείς επιστημονικές και τεχνικές ειδικές γνώσεις.»

Γ. Το άρθρο 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

- α) Η εν λόγω σύμβαση εφαρμόζεται στις πυρηνικές ζημιές οι οποίες συντελούνται στο έδαφος του κράτους ή σε οποιοδήποτε θαλάσσιες ζώνες οι οποίες έχουν καθιερωθεί σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου ή, με εξαίρεση το έδαφος ενός μη συμβαλλόμενου κράτους που δεν μνημονεύεται στα σημεία ii) έως iv) της παραγράφου αυτής, σε πλοίο ή αεροσκάφος που είναι νηολογημένα,
  - i) σε συμβαλλόμενο μέρος,
  - ii) σε μη συμβαλλόμενο κράτος, το οποίο, κατά τη χρονική στιγμή της επέλευσης του πυρηνικού ατυχήματος, είναι συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης της Βιέννης της 21ης Μαΐου 1963 περί της αστικής ευθύνης σε περίπτωση πυρηνικού ατυχήματος και οποιασδήποτε αντίστοιχης τροποποίησης της σύμβασης αυτής η οποία ισχύει για το προαναφερόμενο συμβαλλόμενο μέρος και του κοινού πρωτοκόλλου που διέπει την εφαρμογή της σύμβασης της Βιέννης και της σύμβασης των Παρισίων της 21ης Σεπτεμβρίου 1988, υπό τον όρο, ωστόσο, ότι το συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης των Παρισίων, στο έδαφος του οποίου βρίσκεται η εγκατάσταση του υπεύθυνου φορέα εκμετάλλευσης, είναι συμβαλλόμενο μέρος του εν λόγω κοινού πρωτοκόλλου,
  - iii) σε μη συμβαλλόμενο κράτος, το οποίο, κατά τη χρονική στιγμή της επέλευσης του πυρηνικού ατυχήματος, δεν είχε πυρηνικές εγκαταστάσεις στο έδαφός του ή σε οποιοδήποτε θαλάσσιες ζώνες οι οποίες έχουν καθιερωθεί από το κράτος αυτό σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο,
  - iv) σε οποιοδήποτε άλλο μη συμβαλλόμενο κράτος, το οποίο κατά τη χρονική στιγμή της επέλευσης του πυρηνικού ατυχήματος διατηρούσε σε ισχύ νομοθετικές διατάξεις περί ευθύνης σε περίπτωση πυρηνικού ατυχήματος, βάσει της οποίας παρέχονται ισοδύναμα αμοιβαία οφέλη και η οποία βασίζεται σε βασικές αρχές ταυτόσημες με τις αντίστοιχες αρχές της παρούσας σύμβασης,

συμπεριλαμβανομένης, μεταξύ άλλων, της αντικειμενικής ευθύνης του υπεύθυνου φορέα εκμετάλλευσης, της αποκλειστικής ευθύνης του φορέα εκμετάλλευσης ή κάποιας ρύθμισης προς τον αυτό σκοπό, της αποκλειστικής αρμοδιότητας ενός δικαστηρίου, της ισότιμης μεταχείρισης που επιφυλάσσεται σε όλα τα θύματα ενός πυρηνικού ατυχήματος, της αναγνώρισης και εκτέλεσης των αποφάσεων, της ελεύθερης μεταφοράς των αποζημιώσεων, των τόκων και των εξόδων.

- β) Καμία διάταξη του παρόντος άρθρου δεν επιτρέπεται να παρεμποδίσει συμβαλλόμενο μέρος, στο έδαφος του οποίου βρίσκεται η πυρηνική εγκατάσταση του υπεύθυνου φορέα εκμετάλλευσης, από την καθιέρωση ενός ευρύτερου πεδίου εφαρμογής της παρούσας σύμβασης, βάσει των διατάξεων της νομοθεσίας του».
- Δ. Το άρθρο 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «α) Ο φορέας εκμετάλλευσης της πυρηνικής εγκατάστασης ευθύνεται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρούσα σύμβαση, για τις άλλες πυρηνικές ζημιές, εκτός από:
- i) τις ζημιές που προκαλούνται στην ίδια την πυρηνική εγκατάσταση και σε οποιαδήποτε άλλη πυρηνική εγκατάσταση, συμπεριλαμβανομένης της υπό κατασκευήν πυρηνικής εγκατάστασης, στην τοποθεσία στην οποία βρίσκεται η εγκατάσταση αυτή και
- ii) τις ζημιές που προκαλούνται σε οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο το οποίο βρίσκεται στην ίδια τοποθεσία, το οποίο χρησιμοποιείται ή πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με οποιαδήποτε άλλη τέτοια εγκατάσταση,
- όταν προσκομίζεται η απόδειξη ότι η ζημία αυτή προκλήθηκε από πυρηνικό ατύχημα στην εν λόγω εγκατάσταση ή ότι το ατύχημα έγινε με τη συμμετοχή πυρηνικών ουσιών που προέρχονται από την εγκατάσταση αυτή, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 4.
- β) Στις περιπτώσεις που προκαλείται πυρηνική ζημία από κοινού από πυρηνικό ατύχημα και από άλλο ατύχημα, διαφορετικό από το πυρηνικό ατύχημα, εκείνο το μέρος της ζημίας το οποίο προκαλείται από το εν λόγω άλλο ατύχημα, πρέπει να λογίζεται ότι αποτελεί πυρηνική ζημία που προκλήθηκε από το πυρηνικό ατύχημα, στο βαθμό που δεν είναι εύλογα δυνατό να διαχωρισθεί από την πυρηνική ζημία που προκλήθηκε από το πυρηνικό ατύχημα. Όταν η πυρηνική ζημία προκαλείται από κοινού από πυρηνικό ατύχημα και από την εκπομπή ιοντιζουσών ακτινοβολιών που δεν καλύπτονται από τις διατάξεις της παρούσας σύμβασης, καμία ρύθμιση στην παρούσα σύμβαση δεν περιορίζει ή επηρεάζει με οποιοδήποτε άλλο τρόπο την αστική ευθύνη οποιοδήποτε προσώπου σε συνδυασμό με αυτήν την εκπομπή ιοντιζουσών ακτινοβολιών».
- Ε. Τα στοιχεία γ) και δ) του άρθρου 4 έχουν μετατραπεί σε στοιχεία δ) και ε) αντιστοίχως, ενώ προστίθεται το νέο στοιχείο γ) το οποίο διατυπώνεται ως εξής:
- «γ) Η μεταβίβαση της ευθύνης στο φορέα εκμετάλλευσης άλλης πυρηνικής εγκατάστασης, βάσει των διατάξεων του στοιχείου α), σημεία i) και ii) και του στοιχείου β), σημεία i) και ii) του παρόντος άρθρου επιτρέπεται να λάβει χώρα μόνο εάν ο εν λόγω φορέας εκμετάλλευσης έχει άμεσο οικονομικό συμφέρον στις πυρηνικές ουσίες οι οποίες βρίσκονται στη φάση της μεταφοράς.».
- ΣΤ. Τα στοιχεία β) και δ) του άρθρου 5 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «β) Στις περιπτώσεις, ωστόσο, που η πυρηνική ζημία προκαλείται από πυρηνικό ατύχημα το οποίο λαμβάνει χώρα σε πυρηνική εγκατάσταση και με τη συμμετοχή μόνο των πυρηνικών ουσιών οι οποίες είναι αποθηκευμένες στην εγκατάσταση αυτή με την ευκαιρία της μεταφοράς τους, ο φορέας εκμετάλλευσης της πυρηνικής εγκατάστασης δεν ευθύνεται, όταν την ευθύνη τη φέρει άλλος φορέας εκμετάλλευσης ή πρόσωπο βάσει του άρθρου 4.
- δ) Εάν η πυρηνική ζημία συνεπάγεται την ευθύνη ενός ή περισσότερων φορέων εκμετάλλευσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρούσα σύμβαση, οι εν λόγω φορείς εκμετάλλευσης ευθύνονται από κοινού και εις ολόκληρον, υπό τον όρο ότι η ευθύνη τους αυτή αποτελεί απόρροια της πυρηνικής ζημίας που προκλήθηκε από πυρηνικό ατύχημα με τη συμμετοχή πυρηνικών ουσιών κατά τη διάρκεια της μεταφοράς σε ένα και το αυτό μέσο μεταφοράς, ή στην περίπτωση της συμπτωματικής αποθήκευσής τους με την ευκαιρία της μεταφοράς, σε μία και την αυτή πυρηνική εγκατάσταση, το ανώτατο συνολικό ποσό της ευθύνης των εν λόγω φορέων εκμετάλλευσης ισούται προς το μεγαλύτερο ποσό που καθορίζεται για καθέναν από τους φορείς αυτούς, σύμφωνα με το άρθρο 7. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να ζητηθεί από οποιοδήποτε φορέα εκμετάλλευσης να καταβάλει για το συγκεκριμένο πυρηνικό ατύχημα ποσό μεγαλύτερο από το καθοριζόμενο για την περίπτωση του, σύμφωνα με το άρθρο 7».
- Ζ. Τα στοιχεία γ) και ε) του άρθρου 6 αντικαθίστανται από τα ακόλουθα κείμενα:
- «γ) i) Καμία διάταξη της παρούσας σύμβασης δεν επηρεάζει την ευθύνη:
1. οποιοδήποτε φυσικού προσώπου για τις πυρηνικές ζημιές που προκαλούνται από πυρηνικό ατύχημα, για το οποίο δεν ευθύνεται βάσει της παρούσας σύμβασης ο φορέας εκμετάλλευσης, δυνάμει του άρθρου 3 στοιχείο α) ή του άρθρου 9, και το οποίο είναι το αποτέλεσμα πράξης ή παράλειψης του εν λόγω προσώπου, η οποία έγινε με την πρόθεση της πρόκλησης ζημίας,
  2. προσώπου που είναι δεόντως εξουσιοδοτημένο να εκμεταλλεύεται αντιδραστήρα που αποτελεί τμήμα ενός μέσου μεταφοράς, για την πυρηνική ζημία που προκαλείται από πυρηνικό ατύχημα, όταν ο φορέας εκμετάλλευσης δεν ευθύνεται για τη ζημία αυτή βάσει του άρθρου 4 στοιχείο α) σημείο iii) ή στοιχείο β) σημείο iii).
- ii) Ο φορέας εκμετάλλευσης δεν φέρει καμία ευθύνη εκτός του πλαισίου της παρούσας σύμβασης για την πυρηνική ζημία που προκαλείται από πυρηνικό ατύχημα.».

«ε) Εάν ο φορέας εκμετάλλευσης αποδεικνύει ότι η πυρηνική ζημία ήταν συνολικά ή εν μέρει συνέπεια είτε της βαρείας αμέλειας του προσώπου που υπέστη τη ζημία ή κάποιας πράξης ή παράλειψης του προσώπου αυτού που τη διαπράττει με την πρόθεση της πρόκλησης της ζημίας, το αρμόδιο δικαστήριο δύναται, εάν αυτό προβλέπεται από τις διατάξεις της οικείας εθνικής νομοθεσίας, να απαλλάξει το φορέα εκμετάλλευσης συνολικά ή εν μέρει από την υποχρέωσή του να καταβάλει αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη το εν λόγω πρόσωπο.»

H. Το άρθρο 7 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«α) Κάθε συμβαλλόμενο μέρος υποχρεούται να προβλέψει διά της νομοθεσίας του ότι η ευθύνη του φορέα εκμετάλλευσης για την πυρηνική ζημία που προκαλείται από οποιοδήποτε πυρηνικό ατύχημα δεν είναι δυνατόν να είναι κατώτερη από το ποσό των 700 εκατομμυρίων ευρώ.

β) Με την επιφύλαξη του στοιχείου α) του παρόντος άρθρου και του άρθρου 21 στοιχείο γ), κάθε συμβαλλόμενο μέρος δύναται:

i) λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της ενεχόμενης πυρηνικής εγκατάστασης και τις πιθανές συνέπειες πυρηνικού ατυχήματος που προέρχεται από αυτήν, να καθορίσει χαμηλότερο ποσό ευθύνης για την εν λόγω εγκατάσταση, υπό τον όρο ότι οποιοδήποτε ποσό το οποίο καθορίζεται με τον τρόπο αυτό δεν θα είναι κατώτερο από το ποσό των 70 εκατομμυρίων ευρώ,

ii) λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των ενεχόμενων πυρηνικών ουσιών και τις πιθανές συνέπειες πυρηνικού ατυχήματος που προέρχεται από αυτές, να καθορίσει χαμηλότερο ποσό ευθύνης για τη μεταφορά των πυρηνικών ουσιών, υπό τον όρο ότι οποιοδήποτε ποσό το οποίο καθορίζεται με τον τρόπο αυτό δεν θα είναι κατώτερο από το ποσό των 80 εκατομμυρίων ευρώ.

γ) Η αποζημίωση για την πυρηνική ζημία που προκλήθηκε στο μέσο μεταφοράς, στο οποίο βρίσκονταν οι ενεχόμενες πυρηνικές ουσίες, κατά τη χρονική στιγμή της επέλευσης του πυρηνικού ατυχήματος, δεν επιτρέπεται να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ευθύνης του φορέα εκμετάλλευσης σε ό,τι αφορά τις άλλες πυρηνικές ζημιές, σε ποσό κατώτερο είτε των 80 εκατομμυρίων ευρώ είτε όποιου άλλου μεγαλύτερου ποσού το οποίο καθορίζεται από τη νομοθεσία συμβαλλόμενου μέρους.

δ) Το ποσό της ευθύνης των φορέων εκμετάλλευσης των πυρηνικών εγκαταστάσεων που βρίσκονται στο έδαφος συμβαλλόμενου μέρους, το οποίο έχει καθορισθεί σύμφωνα με τα στοιχεία α) ή β) του παρόντος άρθρου ή βάσει του άρθρου 21 στοιχείο γ), καθώς και οι διατάξεις της νομοθεσίας συμβαλλόμενου μέρους, οι οποίες καθορίζονται βάσει του στοιχείου γ) του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται για τον προσδιορισμό της ευθύνης των προαναφερόμενων φορέων εκμετάλλευσης, όπου και να λαμβάνει χώρα το πυρηνικό ατύχημα.

ε) Ένα συμβαλλόμενο μέρος δύναται να εξαρτήσει τη διαμετακόμιση των πυρηνικών ουσιών μέσω του εδάφους του από τον όρο ότι το ανώτατο ποσό της ευθύνης του οικείου αλλοδαπού φορέα εκμετάλλευσης θα αυξηθεί, εάν κρίνει ότι το εν λόγω ποσό δεν καλύπτει επαρκώς τους κινδύνους πυρηνικού ατυχήματος κατά τη διάρκεια της διαμετακόμισης, υπό την προϋπόθεση ότι το ανώτατο ποσό που προκύπτει από την αύξηση αυτή δεν θα υπερβαίνει το ανώτατο ποσό της ευθύνης των φορέων εκμετάλλευσης πυρηνικών εγκαταστάσεων, που βρίσκονται στο έδαφός του.

στ) Οι διατάξεις του στοιχείου ε) του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται:

i) στις θαλάσσιες μεταφορές στην περίπτωση των οποίων, βάσει των ρυθμίσεων του διεθνούς δικαίου, υπάρχει το δικαίωμα του κατόπλου στους λιμένες του προαναφερόμενου συμβαλλόμενου μέρους, στις περιπτώσεις κατεπείγοντος κινδύνου, ή εάν υφίσταται το δικαίωμα της αβλαβούς διέλευσης μέσω του εδάφους του,

ii) στις αεροπορικές μεταφορές, όταν, βάσει συμφωνίας ή βάσει των διατάξεων του διεθνούς δικαίου, υπάρχει το δικαίωμα της πτήσεως υπεράνω του εδάφους ή της προσγειώσεως στο έδαφος του εν λόγω συμβαλλόμενου μέρους.

ζ) Στις περιπτώσεις που η σύμβαση εφαρμόζεται σε μη συμβαλλόμενο κράτος, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο α) σημείο iv), κάθε συμβαλλόμενο μέρος δύναται να προσδιορίσει σε ό,τι αφορά την πυρηνική ζημία ότι τα ποσά της ευθύνης θα είναι χαμηλότερα από τα κατώτατα ποσά που καθορίζονται βάσει του παρόντος άρθρου ή βάσει του άρθρου 21 στοιχείο γ), στο βαθμό που το κράτος αυτό δεν παραχωρεί αμοιβαία οφέλη ισοδύναμου ύψους.

η) Οι τόκοι και τα έξοδα που επιδικάζονται από κάποιο δικαστήριο στις περιπτώσεις των αγωγών αποζημίωσης δυνάμει της παρούσας σύμβασης δεν λογίζονται ότι αποτελούν αποζημίωση για τους σκοπούς της παρούσας σύμβασης και είναι καταβλητέα από το φορέα εκμετάλλευσης επιπλέον κάθε ποσού αποζημίωσης που μπορεί να οφείλεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

θ) Τα ποσά που αναφέρονται στο παρόν άρθρο δύναται να μετατραπούν στο εθνικό νόμισμα σε στρογγυλεμένα ποσά.

i) Κάθε συμβαλλόμενο μέρος καταβάλλει μέριμνα, ώστε τα πρόσωπα που έχουν υποστεί πυρηνική ζημία να έχουν τη δυνατότητα να διεκδικούν τα δικαιώματά τους καταβολής αποζημίωσης, χωρίς να είναι υποχρεωμένα να κινούν χωριστές διαδικασίες ανάλογα με την προέλευση των ποσών που προορίζονται για τις αντίστοιχες αποζημιώσεις.»

Θ. Το άρθρο 8 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

- «α) Το δικαίωμα της αποζημίωσης βάσει των διατάξεων της παρούσας σύμβασης υπόκειται σε παραγραφή ή απόσβεση εάν η αγωγή αποζημίωσης δεν ασκείται:
- i) όσον αφορά την απώλεια ζωής ή τις σωματικές βλάβες, εντός προθεσμίας 30 ετών από την ημερομηνία της επέλευσης του πυρηνικού ατυχήματος,
  - ii) όσον αφορά τις υπόλοιπες πυρηνικές ζημιές, εντός προθεσμίας δέκα ετών από την ημερομηνία επέλευσης του πυρηνικού ατυχήματος.
- β) Στην εθνική νομοθεσία επιτρέπεται, ωστόσο, να καθορίζεται χρονική περίοδος μεγαλύτερη της καθοριζόμενης στα σημεία i) ή ii) του στοιχείου α) του παρόντος άρθρου, εάν τα μέτρα έχουν θεσπισθεί από το συμβαλλόμενο μέρος, εντός των ορίων του εδάφους στο οποίο βρίσκεται η πυρηνική εγκατάσταση του ευθυνόμενου φορέα εκμετάλλευσης, προς κάλυψη της ευθύνης του εν λόγω φορέα εκμετάλλευσης σε συνάρτηση με τις αγωγές αποζημίωσης που έχουν ασκηθεί έπειτα από τη παρέλευση της χρονικής περιόδου που καθορίζεται στα σημεία i) ή ii) του στοιχείου α) του παρόντος άρθρου και κατά τη διάρκεια παράτασης αυτής της χρονικής περιόδου.
- γ) Εάν όμως καθορίζεται μεγαλύτερη χρονική περίοδος, βάσει του στοιχείου β), η αγωγή αποζημίωσης που ασκείται μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα δεν θίγει ουδόλως το δικαίωμα αποζημίωσης οποιουδήποτε προσώπου που έχει καταθέσει σχετική αγωγή κατά του φορέα εκμετάλλευσης βάσει της παρούσας σύμβασης:
- i) εντός προθεσμίας 30 ετών λόγω απώλειας ζωής ή σωματικής βλάβης,
  - ii) εντός προθεσμίας 10 ετών για κάθε άλλη πυρηνική ζημία.
- δ) Στην εθνική νομοθεσία επιτρέπεται να καθορίζεται προθεσμία όχι μικρότερη των τριών ετών για την παραγραφή ή την απόσβεση των δικαιωμάτων αποζημίωσης βάσει της σύμβασης, η οποία προσδιορίζεται από την ημερομηνία κατά την οποία ο ζημιωθής έλαβε γνώση ή από την ημερομηνία κατά την οποία το πρόσωπο αυτό όφειλε εύλογα να έχει λάβει γνώση τόσο για την πυρηνική ζημία όσο και για τον υπεύθυνο φορέα εκμετάλλευσης, εφόσον δεν σημειώνεται υπέρβαση των προθεσμιών βάσει των στοιχείων α) και β) του παρόντος άρθρου.
- ε) Σε περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 13 στοιχείο στ) σημείο ii) το δικαίωμα της αποζημίωσης δεν υπόκειται σε παραγραφή ή απόσβεση εάν, εντός των προθεσμιών που καθορίζονται στα στοιχεία α), β) και δ) του παρόντος άρθρου:
- i) πριν λάβει το δικαστήριο για το οποίο γίνεται λόγος στο άρθρο 17 τη σχετική απόφαση, ασκηθεί η σχετική αγωγή ενώπιον ενός των δικαστηρίων από τα οποία επιτρέπεται να επιλέξει το δικαστήριο· εάν το δικαστήριο προσδιορίζει ότι αρμόδιο είναι διαφορετικό δικαστήριο από εκείνο ενώπιον του οποίου ασκήθηκε ήδη η αγωγή, μπορεί να καθορίσει την ημερομηνία κατά την οποία η αγωγή οφείλει να ασκηθεί ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου το οποίο προσδιορίζεται με τον τρόπο αυτό,
  - ii) υποβλήθηκε αίτημα σε ενδιαφερόμενο συμβαλλόμενο μέρος για να κινηθεί η διαδικασία προσδιορισμού από το δικαστήριο του αρμόδιου δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 13 στοιχείο στ) σημείο ii) και εφόσον ασκήθηκε αγωγή κατόπιν του προαναφερόμενου προσδιορισμού εντός της προθεσμίας η οποία καθορίζεται ενδεχομένως από το Δικαστήριο.
- στ) Εάν δεν προβλέπει άλλως η εθνική νομοθεσία, κάθε πρόσωπο το οποίο υφίσταται πυρηνική ζημία από πυρηνικό ατύχημα και το οποίο υπέβαλε αγωγή αποζημίωσης εντός της προσδιοριζόμενης στο παρόν άρθρο προθεσμίας δικαιούται να υποβάλλει συμπληρωματικό αίτημα σε περίπτωση επιδείνωσης της πυρηνικής ζημίας η οποία επέρχεται έπειτα από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής, εφόσον το αρμόδιο δικαστήριο δεν έχει ακόμη εκδώσει την οριστική απόφαση.»

I. Το άρθρο 9 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Ο φορέας εκμετάλλευσης δεν ευθύνεται για την πυρηνική ζημία που προκλήθηκε από πυρηνικό ατύχημα που είναι άμεση απόρροια πράξεων ένοπλης σύρραξης, εχθροπραξιών, εμφύλιου πολέμου ή εξέγερσης.»

IA. Το άρθρο 10 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

- «α) Προς κάλυψη της ευθύνης που υπέχει βάσει της παρούσας σύμβασης, ο φορέας εκμετάλλευσης υποχρεούται να διαθέτει και να διατηρεί σε ισχύ ασφάλεια ή κάθε άλλη χρηματική εγγύηση για το ποσό που προσδιορίζεται βάσει του άρθρου 7 στοιχείο α) ή του άρθρου 7 στοιχείο β) ή του άρθρου 21 στοιχείο γ), με τη μορφή και υπό τους όρους που καθορίζονται από την αρμόδια δημόσια αρχή.
- β) Όταν η ευθύνη του φορέα εκμετάλλευσης δεν περιορίζεται ως προς το ποσό, το συμβαλλόμενο μέρος εντός του εδάφους του οποίου βρίσκεται η πυρηνική εγκατάσταση του υπεύθυνου φορέα εκμετάλλευσης προσδιορίζει το όριο της χρηματικής εγγύησης του υπεύθυνου φορέα εκμετάλλευσης, υπό τον όρο ότι το όριο που προσδιορίζεται με τον τρόπο αυτό δεν θα είναι κατώτερο από το ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 7 στοιχεία α) ή 7 β).

- γ) Το συμβαλλόμενο μέρος, εντός του εδάφους του οποίου βρίσκεται η πυρηνική εγκατάσταση του υπεύθυνου φορέα εκμετάλλευσης, μεριμνά για την εξόφληση των αξιώσεων αποζημίωσης για την πυρηνική ζημία οι οποίες έχουν εξακριβωθεί σε βάρος του φορέα εκμετάλλευσης, παρέχοντας τα αναγκαία ποσά στο βαθμό που η ασφάλεια ή οι άλλες χρηματικές εγγυήσεις δεν είναι διαθέσιμες ή δεν επαρκούν για την ικανοποίηση των αξιώσεων αυτών, με όριο ποσό που δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερο από το ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 7 στοιχείο α) ή στο άρθρο 21 στοιχείο γ).
- δ) Ο ασφαλιστής ή άλλος εγγυητής που παρέχει χρηματική εγγύηση δεν επιτρέπεται να αναστείλει ή να ακυρώσει την ασφάλεια ή άλλη χρηματική εγγύηση που παρέχεται σύμφωνα με τα στοιχεία α) ή β) του παρόντος άρθρου, χωρίς να απευθύνει σχετική έγγραφη προειδοποίηση τουλάχιστον δύο μήνες νωρίτερα στην αρμόδια δημόσια αρχή, ή, στο βαθμό που η ασφάλεια αυτή ή η άλλη χρηματική εγγύηση αφορά μεταφορά των πυρηνικών ουσιών, κατά το χρονικό διάστημα της εν λόγω μεταφοράς τους.
- ε) Η χρήση των ποσών που προέρχονται από την ασφάλεια, την ανασφάλεια ή τις άλλες χρηματικές εγγυήσεις επιτρέπεται μόνο για τους σκοπούς της αποζημίωσης για τις πυρηνικές ζημιές που προκαλούνται από πυρηνικό ατύχημα.»

IB. Το άρθρο 12 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Η καταβλητέα βάσει της παρούσας σύμβασης αποζημίωση, τα ασφαλιστήρια και ανασφαλιστήρια, τα ποσά της ασφάλειας, της ανασφάλειας ή κάθε άλλης χρηματικής εγγύησης που απαιτείται να καταβληθούν σύμφωνα με το άρθρο 10 καθώς και οι τόκοι και τα έξοδα που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος η) είναι ελευθέρως μεταβιβάσιμα μεταξύ των νομισματικών ζωνών των συμβαλλόμενων μερών.»

II. Το άρθρο 13 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

- α) Εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες προβλέπεται άλλως βάσει του παρόντος άρθρου, αρμόδια για την εκδίκαση των αγωγών οι οποίες ασκούνται βάσει των άρθρων 3, 4 και του άρθρου 6 στοιχείο α) είναι μόνο τα δικαστήρια του συμβαλλόμενου μέρους στο έδαφος του οποίου έχει συμβεί το πυρηνικό ατύχημα.
- β) Όταν το πυρηνικό ατύχημα συμβαίνει εντός της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης συμβαλλόμενου μέρους, ή, εάν η ζώνη αυτή δεν έχει καθοριστεί, σε περιοχή που δεν θα υπερέβαινε τα όρια της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης εάν αυτή έχει προσδιοριστεί, αρμόδια δικαστήρια για την εκδίκαση των αγωγών αναφορικά με την πυρηνική ζημία που προκλήθηκε από το εν λόγω πυρηνικό ατύχημα, είναι για τους σκοπούς της παρούσας σύμβασης μόνο τα δικαστήρια εκείνου του συμβαλλόμενου μέρους, υπό τον όρο ότι το ενδιαφερόμενο συμβαλλόμενο μέρος γνωστοποίησε στον γενικό γραμματέα του οργανισμού την περιοχή αυτή πριν από την επέλευση του πυρηνικού ατυχήματος. Καμία ρύθμιση της παρούσας παραγράφου δεν είναι δυνατόν να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι επιτρέπει την άσκηση της δικαιοδοσίας ή την οριοθέτηση μιας θαλασσίας ζώνης κατά τρόπο που αντίκειται στο διεθνές δικαίο της θάλασσας.
- γ) Όταν το πυρηνικό ατύχημα λαμβάνει χώρα εκτός του εδάφους των συμβαλλόμενων μερών ή εντός μίας περιοχής για την οποία δεν έχει απευθυνθεί η σχετική γνωστοποίηση βάσει του στοιχείου β) του παρόντος άρθρου ή στις περιπτώσεις που η τοποθεσία επέλευσης του πυρηνικού ατυχήματος δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί με βεβαιότητα, αρμόδια δικαστήρια για την εκδίκαση των αγωγών αυτών είναι αποκλειστικώς τα δικαστήρια εκείνου του συμβαλλόμενου μέρους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται η πυρηνική εγκατάσταση του ευθυνόμενου φορέα.
- δ) Όταν πυρηνικό ατύχημα συμβαίνει σε περιοχή στην οποία εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 17 στοιχείο δ), αρμόδια είναι τα δικαστήρια που προσδιορίζονται, αιτήσεως του ενδιαφερόμενου συμβαλλόμενου μέρους, από το δικαστήριο που καθορίζεται στο άρθρο 17, ως τα δικαστήρια του συμβαλλόμενου μέρους που έχει την αμεσότερη σχέση και το οποίο επηρεάζεται περισσότερο από τις συνέπειες του ατυχήματος.
- ε) Η άσκηση δικαιοδοσίας βάσει του παρόντος άρθρου καθώς και η γνωστοποίηση της περιοχής σύμφωνα με το στοιχείο β) του παρόντος άρθρου δεν θεωρούνται κανένα δικαίωμα ή υποχρέωση ούτε δημιουργούν προηγούμενο σε συνάρτηση με την οριοθέτηση των θαλάσσιων περιοχών μεταξύ κρατών με αντικείμενες ή συνεχόμενες ακτές.
- στ) Εάν αρμόδια για την εκδίκαση των υποθέσεων είναι τα δικαστήρια περισσότερων του ενός συμβαλλόμενων μερών, βάσει του στοιχείου α), β) ή γ) του παρόντος άρθρου, η αρμοδιότητα απονέμεται:
- εάν το πυρηνικό ατύχημα έχει εν μέρει συμβεί εκτός του εδάφους οποιουδήποτε συμβαλλόμενου μέρους και εν μέρει στο έδαφος ενός μεμονωμένου συμβαλλόμενου μέρους, στα δικαστήρια του εν λόγω συμβαλλόμενου μέρους, και
  - σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, στα δικαστήρια τα οποία προσδιορίζονται, αιτήσεως ενδιαφερόμενου συμβαλλόμενου μέρους, από το δικαστήριο που προβλέπεται στο άρθρο 17, ως τα δικαστήρια του συμβαλλόμενου μέρους που έχει την αμεσότερη σχέση και το οποίο επηρεάζεται περισσότερο από τις συνέπειες του ατυχήματος.

- ζ) Τα συμβαλλόμενα μέρη, τα δικαστήρια των οποίων είναι αρμόδια, μεριμνούν ώστε, σε συνάρτηση με τις αγωγές αποζημιώσεως που ασκούνται λόγω της πυρηνικής ζημιάς:
- i) οποιοδήποτε κράτος να έχει τη δυνατότητα να ασκήσει την αγωγή για λογαριασμό των προσώπων που έχουν υποστεί την πυρηνική ζημιά, τα οποία έχουν την υπηκοότητα του κράτους αυτού ή τα οποία έχουν τη μόνιμη κατοικία ή διαμονή τους στο έδαφός του, και τα οποία έδωσαν τη συγκατάθεσή τους προς το σκοπό αυτό και
  - ii) κάθε άτομο να έχει τη δυνατότητα να ασκήσει αγωγή διεκδικώντας βάσει της παρούσας σύμβασης τα δικαιώματά του τα οποία έχει αποκτήσει δυνάμει υποκατάστασης ή εκχώρησης.
- η) Το συμβαλλόμενο μέρος, τα δικαστήρια του οποίου είναι αρμόδια βάσει της παρούσας σύμβασης, φροντίζει, ώστε μόνο ένα από τα δικαστήριά του να έχει την αρμοδιότητα να αποφανθεί σχετικά με τις αποζημιώσεις για τις πυρηνικές ζημιές που έχουν προκληθεί από πυρηνικό ατύχημα· τα κριτήρια επιλογής του εν λόγω δικαστηρίου προσδιορίζονται από την εθνική νομοθεσία του εν λόγω συμβαλλόμενου μέρους.
- θ) Οι αποφάσεις οι οποίες εκδίδονται βάσει του παρόντος άρθρου από το αρμόδιο Δικαστήριο, κατ' αντιμωλία ή ερημοδικία, όταν έχουν καταστεί εκτελεστές, βάσει της νομοθεσίας που εφαρμόστηκε από το εν λόγω Δικαστήριο, είναι επίσης εκτελεστές στο έδαφος κάθε άλλου συμβαλλόμενου μέρους, ευθύς μόλις συμπληρωθούν οι απαιτούμενες διατυπώσεις από το ενδιαφερόμενο συμβαλλόμενο μέρος. Δεν επιτρέπεται η διεξαγωγή περαιτέρω έρευνας με αντικείμενο την ουσία της υπόθεσης. Τούτο δεν έχει εφαρμογή σε προσωρινώς εκτελεστές αποφάσεις.
- ι) Εάν η αγωγή αποζημίωσης ασκείται κατά συμβαλλόμενου μέρους βάσει της παρούσας σύμβασης, το εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος δεν επιτρέπεται να επικαλεσθεί τα προνόμια της ετεροδικίας του ενώπιον του αρμόδιου, δυνάμει του παρόντος άρθρου, δικαστηρίου, εξαιρουμένων των εκτελεστικών μέτρων.».
- ΙΔ. Το στοιχείο β) του άρθρου 14 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «β) Ως “εθνικό δίκαιο” και “εθνική νομοθεσία” εννοούνται το δίκαιο ή η εθνική νομοθεσία του δικαστηρίου που είναι αρμόδιο δυνάμει της παρούσας σύμβασης για την εκδίκαση των αξιώσεων που απορρέουν από πυρηνικό ατύχημα, εκτός των κανόνων περί συγκρούσεως νομοθεσιών. Το εν λόγω δίκαιο ή νομοθεσία εφαρμόζονται σε όλα τα ζητήματα τόσο ουσιαστικού όσο και διαδικαστικού χαρακτήρα τα οποία δεν διέπονται ειδικότερα από τις διατάξεις της παρούσας σύμβασης.».
- ΙΕ. Το στοιχείο β) του άρθρου 15 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «β) Στο βαθμό που οι αποζημιώσεις για τις προκαλούμενες πυρηνικές ζημιές υπερβαίνουν το ποσό των 700 εκατομμυρίων ευρώ που αναφέρεται στο άρθρο 7 στοιχείο α), η εφαρμογή του μέτρου αυτού, υπό οποιαδήποτε μορφή, μπορεί να εξαρτηθεί από την τήρηση όρων κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παρούσας σύμβασης.».
- ΙΣΤ. Έπειτα από το άρθρο 16 προστίθεται ένα νέο άρθρο 16α, η διατύπωση του οποίου έχει ως εξής:
- «Άρθρο 16α
- Η παρούσα σύμβαση δεν επηρεάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις ενός συμβαλλόμενου μέρους, βάσει των γενικών κανόνων του δημόσιου διεθνούς δικαίου.».
- ΙΖ. Το άρθρο 17 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
- «α) Στις περιπτώσεις διαφωνιών μεταξύ δύο ή περισσότερων συμβαλλόμενων μερών όσον αφορά την ερμηνεία ή εφαρμογή της παρούσας σύμβασης, τα ενδιαφερόμενα συμβαλλόμενα μέρη διεξάγουν διαβουλεύσεις ενόψει της ρύθμισης της διαφωνίας τους με προσφυγή σε διαπραγματεύσεις ή σε άλλα μέτρα φιλικού διακανονισμού.
  - β) Όταν η διαφωνία για την οποία γίνεται λόγος στο στοιχείο α) δεν επιλύεται μέσα σε χρονικό διάστημα έξι μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία ένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη διαπιστώνει την ύπαρξή της, τα συμβαλλόμενα μέρη συναντώνται για να βοηθήσουν τα μέρη της διαφωνίας να καταλήξουν σε φιλικό διακανονισμό.
  - γ) Όταν δεν επιτυγχάνεται η επίλυση της διαφωνίας εντός χρονικής προθεσμίας τριών μηνών από τη συνάντησή που αναφέρθηκε στο στοιχείο β), η διαφωνία υποβάλλεται, έπειτα από σχετικό αίτημα ενός από τα ενδιαφερόμενα συμβαλλόμενα μέρη, στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Πυρηνικής Ενέργειας, το οποίο ιδρύθηκε με τη σύμβαση της 20ής Δεκεμβρίου 1957 για την καθιέρωση του ελέγχου διασφαλίσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας.
  - δ) Οι διαφωνίες που αναφύονται όσον αφορά την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών είναι εκτός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας σύμβασης.».

IΗ. Το άρθρο 18 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

- «α) Οι επιφυλάξεις σχετικά με μία ή περισσότερες διατάξεις της παρούσας σύμβασης είναι δυνατόν να διατυπωθούν οποιαδήποτε στιγμή πριν από τη κύρωση, την αποδοχή ή την έγκριση ή την προσχώρηση στην παρούσα σύμβαση ή πριν από γνωστοποίηση βάσει του άρθρου 23 όσον αφορά οποιοδήποτε έδαφος ή εδάφη που κατονομάζονται στη γνωστοποίηση και είναι αποδεκτές μόνο εάν οι όροι των επιφυλάξεων αυτών έγιναν ρητώς αποδεκτοί από τα συνυπογράφοντα μέρη.
- β) Η αποδοχή αυτή δεν απαιτείται από συνυπογράφον μέρος, το οποίο δεν έχει το ίδιο κυρώσει, αποδεχθεί ή εγκρίνει την παρούσα σύμβαση, εντός προθεσμίας δώδεκα μηνών από την ημερομηνία της κοινοποίησης σε αυτό της προαναφερόμενης επιφυλάξης από τον γενικό γραμματέα του οργανισμού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 24.
- γ) Κάθε επιφύλαξη η οποία γίνεται αποδεκτή βάσει του παρόντος άρθρου επιτρέπεται να ανακληθεί οποιαδήποτε χρονική στιγμή, με σχετική κοινοποίηση η οποία απευθύνεται στον γενικό γραμματέα του οργανισμού.»

ΙΘ. Το άρθρο 19 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

- «α) Η παρούσα σύμβαση υπόκειται σε κύρωση, αποδοχή ή έγκριση. Τα έγγραφα της κύρωσης, της αποδοχής ή της έγκρισης κατατίθενται στον γενικό γραμματέα του οργανισμού.
- β) Η παρούσα σύμβαση τίθεται σε ισχύ ευθύς μόλις τουλάχιστον πέντε συνυπογράφοντα μέρη καταθέσουν τα έγγραφα κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισής τους. Για κάθε συνυπογράφον μέρος το οποίο κυρώνει, αποδέχεται ή εγκρίνει τη σύμβαση αργότερα, αυτή τίθεται σε ισχύ τη στιγμή της κατάθεσης των εγγράφων κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισής της.»

Κ. Το άρθρο 20 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Οι τροποποιήσεις της παρούσας σύμβασης εγκρίνονται με αμοιβαία συμφωνία όλων των συμβαλλόμενων μερών. Τίθενται σε ισχύ ευθύς μόλις κυρωθούν, γίνουν αποδεκτές ή εγκριθούν από τα δύο τρίτα των συμβαλλόμενων μερών. Για κάθε συμβαλλόμενο μέρος το οποίο κυρώνει, αποδέχεται ή εγκρίνει τις τροποποιήσεις αργότερα, αυτές τίθενται σε ισχύ κατά την ημερομηνία της αντίστοιχης κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισής.»

ΚΑ. Στο άρθρο 21 προστίθεται ένα νέο στοιχείο γ) η διατύπωση του οποίου έχει ως εξής:

- «γ) Με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 7 στοιχείο α), όταν μια κυβέρνηση η οποία δεν είναι συνυπογράφον μέρος στην παρούσα σύμβαση προσχωρεί σε αυτήν έπειτα από την 1η Ιανουαρίου 1999, έχει τη δυνατότητα να προβλέψει βάσει της νομοθεσίας της ότι η ευθύνη του φορέα εκμετάλλευσης για την πυρηνική ζημία που προκαλείται από οποιοδήποτε πυρηνικό ατύχημα δύναται να περιορίζεται, για ανώτατο χρονικό διάστημα πέντε ετών από την ημερομηνία της έγκρισης του πρωτοκόλλου της ... (ημερομηνία) περί τροποποιήσεως της παρούσας σύμβασης, σε προσωρινό ποσό που ανέρχεται τουλάχιστον σε 350 εκατομμύρια ευρώ για οποιοδήποτε πυρηνικό ατύχημα το οποίο λαμβάνει χώρα κατά τη διάρκεια του διαστήματος αυτού.»

ΚΒ. Το στοιχείο γ) του άρθρου 22 μετατρέπεται σε στοιχείο δ), ενώ προστίθεται ένα νέο στοιχείο γ), η διατύπωση του οποίου έχει ως εξής:

- «γ) Τα συμβαλλόμενα μέρη διεξάγουν μεταξύ τους διαβουλεύσεις κατά την εκπονή κάθε πενταετούς χρονικής περιόδου έπειτα από την ημερομηνία κατά την οποία η παρούσα σύμβαση τίθεται σε ισχύ, για όλα τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος που εγείρονται από την εφαρμογή της παρούσας σύμβασης και ιδίως για να εξετασθεί κατά πόσο είναι επιθυμητή η αύξηση των ποσών ευθύνης και χρηματικής ασφαλείας.»

ΚΓ. Το στοιχείο β) του άρθρου 23 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

- «β) Κατά τη στιγμή της υπογραφής, της κύρωσης, της αποδοχής ή της έγκρισης της παρούσας σύμβασης ή της προσχώρησης σε αυτήν ή σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη χρονική στιγμή, κάθε συνυπογράφον ή συμβαλλόμενο μέρος δύναται να γνωστοποιήσει στον γενικό γραμματέα του οργανισμού ότι η παρούσα σύμβαση εφαρμόζεται σε εκείνα τα εδάφη του, συμπεριλαμβανομένων των εδαφών για τις διεθνείς σχέσεις των οποίων φέρει την ευθύνη, στα οποία η παρούσα σύμβαση δεν εφαρμόζεται βάσει του στοιχείου α) του παρόντος άρθρου και τα οποία κατονομάζονται στη γνωστοποίηση. Κάθε τέτοια γνωστοποίηση είναι δυνατόν να ανακληθεί ως προς οποιοδήποτε έδαφος ή εδάφη που κατονομάζονται σε αυτήν, υπό την προϋπόθεση ότι τηρείται προθεσμία προειδοποίησης δώδεκα μηνών προς τον γενικό γραμματέα του οργανισμού.»

ΚΔ. Το άρθρο 24 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Ο γενικός γραμματέας του οργανισμού γνωστοποιεί σε όλα τα συνυπογράφοντα μέρη και τις κυβερνήσεις που προσχωρούν στη σύμβαση την παραλαβή των εγγράφων κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης, προσχώρησης ή ανάκλησης ή κάθε γνωστοποίηση που απευθύνεται βάσει του άρθρου 13 στοιχείο β) και του άρθρου 23 και τις αποφάσεις που έλαβε η διευθύνουσα επιτροπή βάσει του άρθρου 1 στοιχείο α) σημείο ii) και iii) και του άρθρου 1 στοιχείο β). Τους γνωστοποιεί επίσης την ημερομηνία κατά την οποία τίθεται σε ισχύ η παρούσα σύμβαση, το κείμενο των τροποποιήσεων που εγκρίνονται και την ημερομηνία έναρξης ισχύος τους καθώς και οποιαδήποτε επιφύλαξη έχει διατυπωθεί σύμφωνα με το άρθρο 18.»

ΚΕ. Ο όρος «ζημία» ο οποίος αναγράφεται στα ακόλουθα άρθρα αντικαθίσταται από τον όρο «πυρηνική ζημία»:

- άρθρο 4 στοιχεία α) και β),
- άρθρο 5 στοιχεία α) και γ),
- άρθρο 6 στοιχεία α), β), δ), στ) και η).

ΚΣΤ. Η λέξη «stockage» («εναποθήκευση») στην πρώτη φράση του άρθρου 4 του γαλλικού κειμένου αντικαθίσταται από τη λέξη «entreposage» («ενδιάμεση εναπόθεση») και στο ίδιο άρθρο οι λέξεις «transportées» («μεταφερομένες») αντικαθίστανται από τις λέξεις «en cours de transport» («διακίνησης της μεταφοράς»). Στο στοιχείο η) του άρθρου 6 του αγγλικού κειμένου, η λέξη «workmen's» («εργαζόμενοι») αντικαθίσταται από τη λέξη «workers» («εργάτες»).

ΑΑ. Το παράρτημα II της σύμβασης διαγράφεται.

II.

- α) Οι διατάξεις του παρόντος πρωτοκόλλου, όπως έχουν συναφθεί μεταξύ των συμβαλλομένων μερών του, συναποτελούν αναπόσπαστο μέρος της σύμβασης της 29ης Ιουλίου 1960 για την αστική ευθύνη στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, όπως τροποποιήθηκε από το πρόσθετο πρωτόκολλο της 28ης Ιανουαρίου 1964 και από το πρωτόκολλο της 16ης Νοεμβρίου 1982 (στο εξής «σύμβαση»), η οποία θα μετονομασθεί σε «σύμβαση της 29ης Ιουλίου 1960 για την αστική ευθύνη στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, όπως τροποποιήθηκε από το πρόσθετο πρωτόκολλο της 28ης Ιανουαρίου 1964, από το πρωτόκολλο της 16ης Νοεμβρίου 1982 και από το πρωτόκολλο της ...».
- β) Το παρόν πρωτόκολλο υπόκειται σε κύρωση, αποδοχή ή έγκριση. Τα έγγραφα κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης κατατίθενται στον γενικό γραμματέα του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.
- γ) Τα συνυπογράφοντα μέρη του παρόντος πρωτοκόλλου, τα οποία έχουν ήδη κυρώσει τη σύμβαση ή προσχωρήσει σε αυτήν, εκφράζουν την πρόθεσή τους να κυρώσουν, να αποδεχθούν ή να εγκρίνουν το πρωτόκολλο, το ταχύτερο δυνατόν. Τα υπόλοιπα συνυπογράφοντα μέρη του παρόντος πρωτοκόλλου δεσμεύονται να το κυρώσουν, να το αποδεχθούν ή να το εγκρίνουν ταυτόχρονα με την εκ μέρους τους κύρωση της σύμβασης.
- δ) Το παρόν πρωτόκολλο παραμένει ανοικτό σε προσχώρηση σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 21 της σύμβασης. Οι προσχωρήσεις στη σύμβαση γίνονται αποδεκτές μόνο εάν συνοδεύονται από την προσχώρηση στο παρόν πρωτόκολλο.
- ε) Το παρόν πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 20 της σύμβασης.
- στ) Ο γενικός γραμματέας του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης γνωστοποιεί στα υπογράφοντα μέρη και τις προσχωρούσες κυβερνήσεις την παραλαβή κάθε εγγράφου κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης στο παρόν πρωτόκολλο.